

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Financování služeb města
Financing of Town Services

Student:
Vedoucí bakalářské práce

Martin Šmolík
doc. Ing. Petr Tománek, CSc.

Šumperk 2011

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „*Financování služeb města*“ vypracoval samostatně pod vedením doc. Ing. Petra Tománka, CSc., a použil pouze uvedených pramenů a literatury.

V Šumperku dne 11. května 2011

.....

Vlastnoruční podpis

OBSAH

1. ÚVOD	1
2. PRAVIDLA FINANČNÍHO HOSPODAŘENÍ OBCÍ A ORGANIZACE ZAKLÁDANÉ A ZŘIZOVANÉ OBCEMI	3
2.1. Definice a funkce obce jako územně samosprávného celku	3
2.2. Pravidla finančního hospodaření obcí	4
2.2.1. Veřejné prostředky	6
2.2.2. Zájmy obce	7
2.2.3. Střet zájmů	7
2.2.4. Státní zájem	7
2.2.5. Příspěvek na plnění úkolů v přenesené působnosti	8
2.3. Hospodaření s majetkem obcí	9
2.3.1. Majetek územní samosprávy v ČR	9
2.3.2. Hospodárné využívání obecního majetku	10
2.3.3. Omezení užívání majetku	10
2.3.4. Zachování obecního majetku	10
2.3.5. Rozvoj obecního majetku	11
2.3.6. Vedení obecního majetku	12
2.3.7. Účetní závěrka	12
2.3.8. Inventarizace	13
2.4. Organizační formy zajišťování veřejných služeb obcemi	14
2.4.1. Odbory obecních úřadů	16
2.5. Organizační složky zakládané ÚSC	16
2.6. Příspěvková organizace	19
2.6.1. Fondy příspěvkové organizace	21
2.6.2. Práva a povinnosti příspěvkové organizace	23
2.6.3. Hospodaření příspěvkové organizace	25
2.6.4. Majetkové vymezení příspěvkové organizace	27
2.7. Obchodní společnosti zakládané územními samosprávnými celky ...	28
2.7.1. Založení obchodní společnosti územně samosprávným celkem .	29
2.7.2. Důvody vzniku obchodní společnosti v podmínkách ÚSC	30
2.7.3. Zrušení a zánik obchodní společnosti zřízené ÚSC	30

3. ANALÝZA HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE ZAJIŠŤUJÍCÍ SLUŽBY PRO MĚSTO	31
3.1. Město Králíky	31
3.1.1. Charakteristika města Králíky	31
3.1.2. Současnost města Králíky	32
3.2. Městský úřad Králíky	33
3.3. Příspěvkové organizace města Králíky	34
3.4. Služby města Králíky, s.r.o., ...	35
3.4.1. Důvody přeměny z příspěvkové organizace na obchodní společnost	34
3.4.2. Základní charakteristika a činnost služeb města Králíky, s.r.o.	35
3.4.3. Průběh založení Obchodní společnosti SMK, s.r.o.	36
3.4.4. Porovnání hospodaření Technické služby (PO) a SMK, s.r.o. Králíky	38
3.4.5. Hospodaření SMK,s.r.o., ...	41
4. ZHODNOCENÍ VHODNOSTI ORGANIZAČNÍCH FOREM ZAJIŠŤOVÁNÍ SLUŽEB PRO MĚSTO	43
4.1. Formy organizačních forem zřizovaných ÚSC	43
4.1.1. Formy organizací vhodné pro technické služby	44
4.2. Transformace PO na obchodní společnost	45
4.2.1. Výhody transformace z PO na obchodní společnost	45
4.2.2. Zpětná transformace z PO na obchodní společnost	47
5. ZÁVĚR	49
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	51
SEZNAM ZKRATEK	
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKU BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
PŘÍLOHY	

1. ÚVOD

Tématem této bakalářské práce je Financování služeb města. Toto téma jsem si vybral z jednoho prostého důvodu a to, že jsem téměř 5 let zaměstnancem Městského úřadu v Králíkách a velice mě zajímala otázka týkající se hospodaření neziskové organizace ve formě obchodní společnosti a její spolupráce s územně samosprávním celkem.

Pro tuto bakalářskou práci byla vybrána organizace Služby města Králíky, s.r.o., která byla z okolí města Králíky jako nejzajímavější možnost pro ukázkou přeměny z příspěvkové organizace na obchodní společnost. V dřívější době tato společnost fungovala jako příspěvková organizace Technické služby, kdy transformací v průběhu roku 2003 – 2004 vznikla výše uvedená obchodní společnost, která je plnohodnotně, tedy 100 % podílem ve vlastnictví města Králíky.

V první části této je práce zaměřená na obecné pojmy k danému tématu, popis obce Králíky a dále je popisováno hospodaření územně samosprávných celků.

Ve druhé části této práce jsou popsány jednotlivé typy neziskových organizací především se zaměřením na příspěvkové organizace a obchodní společnosti zakládané územně samosprávnými celky. Ostatní typům organizací není věnováno příliš prostoru, protože to není považováno v bakalářské práci za podstatné.

Třetí část práce je zaměřena na konkrétní obchodní společnost a to výše uvedenou Služby města Králíky, s.r.o., kde je popisována činnost této organizace s jednotlivými výsledky hospodaření a to jak v době kdy tato organizace byla příspěvkovou organizací, tak nyní, kdy je obchodní společností územně samosprávného celku.

Ve čtvrté části je popsán průběh, podmínky, kroky transformace, tedy přeměny příspěvkové organizace na obchodní společnost územně samosprávného celku, kterou považuji, co se týče této bakalářské práce za poměrně důležitou a podstatnou věc a dále vhodnost využití organizace k jednotlivým druhům organizace.

A v závěru je uvedeno, k jakým výsledkům jsem dospěl a jak byl naplněn cíl této bakalářské práce, včetně vyhodnocení vzniklé transformace z příspěvkové organizace na obchodní společnost a vhodnosti různých typů organizací.

Cílem bakalářské práce je postižení hospodaření obce a jejich vybraných organizací, a to se zaměřením na příspěvkové organizace a obchodní společnost založenou územně samosprávným celkem z hlediska jejich vzájemné transformace, v konkrétním případě společnosti Služby města Králíky, s.r.o.

.

2. PRINCIPY HOSPODAŘENÍ OBCE A ORGANIZACE ZAKLÁDANÉ A ZŘIZOVANÉ OBCEMI

2.1 Definice a funkce obce jako územně samosprávného celku

Obec je:

- a) základním územním samosprávním společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce,
- b) veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek,
- c) vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících,
- d) pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.¹

Obec plní tyto funkce vymezené zákonem o obcích:

- a) vlastní samosprávnou funkci, v České republice tzv. samostatná působnost obce v záležitostech, o kterých může samostatně rozhodovat, tzn. má určité zákonem upravené pravomoci. Obec jako územní společenství občanů má právo na samosprávu, právo samostatně rozhodovat v mnoha oblastech veřejné správy – a to ve věcech územní samosprávy. Obec vykonává veřejnou správu v samostatné působnosti, tzn. volené orgány obce, které svým rozhodnutím svěřují vlastní realizaci svým výkonným orgánům. Orgány rozhodují za občana, ve prospěch občana, neboť v rozhodování zastupují občana
- b) přenesené funkce, nazývaná též přenesená působnost, v rámci vykonávání státní správy. Vykonávají ji výkonné orgány obcí a jsou v této činnosti podřízeny a kontrolovány orgány státní správy v přenesené působnosti.

V praxi je obtížné oddělit financování samostatné a přenesené působnosti.²

---

¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obecním zřízení

² PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vyd.* Praha: ASPI, 2008, 119-120 s.

2.2 Pravidla finančního hospodaření obce

Hlavní principy, na nichž je postavena konstrukce obecních financí:

- a) obec si sama schvaluje svůj roční rozpočet a vytváří peněžní účelové anebo rezervní fondy;
- b) své finanční hospodaření (jeho záměry i roční skutečnost) musí dát k veřejnému posouzení ještě před tím, než jsou dokumenty o něm projednány v obecním zastupitelstvu (s přístupem veřejnosti),
- c) rozpočet je hlavní a jediný komplexní nástroj finančního hospodaření obce, obec nemůže peníze svých peněžních fondů spotřebovat mimorozpočtově, tedy přímo, ale musí je nejprve vložit do rozpočtových příjmů a teprve následně použít pomocí rozpočtových výdajů. Týká se to všech peněžních fondů a také zisků či ztrát z tzv. vedlejšího hospodaření, pro něž obec využívá zvláštní účtů ke sledování jeho nákladů a výnosů
- d) všeobecně je sice peněžní hospodaření obcí součástí jejich samostatné působnosti, ale obce nejsou při něm příliš nezávislé na státu a jeho orgánech, ale naopak. Obce by se neobešly bez přímé nebo nepřímé finanční pomoci státu. Stát jim pomáhá přímo formou různých účelově anebo neúčelově stanovených dotací a vedle toho tím, že jim svěřuje výnosy některých státních daní, a to buďto zcela (např. daň z nemovitostí), anebo podílově (např. daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti aj.);
- e) o svém peněžním hospodaření vede obec povinné účetnictví podle jednotné účtové osnovy; své peněžní operace třídí podle jednotně platné rozpočtové skladby
- f) o svém peněžním hospodaření, tj. o způsobu a účelu využití svých peněžních prostředků si obec rozhoduje ve své vlastní výlučné kompetenci a řídí se přitom jen platnými zákony. Omezena je jen při využívání účelových dotací anebo při dodržování smluvně dohodnutých účelů přijatých příspěvků či darů nebo půjček

Mezi **základní (obecné) principy hospodaření obce**³ podle obecního zřízení lze řadit zejména tyto povinnosti obce:

- využívat svůj majetek účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti,
- pečovat o zachování a rozvoj svého majetku,
- vést evidenci svého majetku,
- chránit svůj majetek před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím,
- naložit s nepotřebným majetkem způsoby a za podmínek stanovených zvláštními předpisy, pokud obecní zřízení nestanoví jinak,
- chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení,
- trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku z nich vyplývajících práv,
- při úplatném převodu majetku sjednat cenu zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem; případnou odchylku od ceny obvyklé zdůvodnit,

opatřovat písemnosti doložkou o tom, že byly splněny podmínky platnosti právního úkonu obce, pokud je zákonem platnost právního úkonu obce podmíněna předchozím zveřejněním, schválením nebo souhlasem.

Mezi pravidla, která mají vyšší míru konkrétnosti a souvisejí s obecním hospodařením, je možné zařadit např. povinnost obce:

- neručit za závazky fyzických osob a právnických osob (s výjimkami),
- zveřejňovat na úřední desce záměry o dispozicích s nemovitým majetkem (s výjimkami),

---

³ Principy hospodaření obce [on-line] [citace 24.02.2011] dostupné z [www:](http://denik.obce.cz)

<http://denik.obce.cz>

- sestavovat každoročně rozpočet obce a závěrečný účet obce a hospodařit podle schváleného rozpočtu,
- nechat si přezkoumat hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok,
- zajišťovat výkon finanční kontroly podle zákona o finanční kontrole.

2.2.1 Veřejné prostředky

Veřejné finance jsou (veřejné příjmy a veřejné výdaje), věci, majetková práva a jiné majetkové hodnoty patřící státu nebo jiné právnické osobě (např. obci) a jsou vymezeny pouze pro své účely a jejich použitelnost pro výklad obecního zřízení je z tohoto pohledu značně omezená. V uvedených případech bude záležet zejména na těch orgánech obce, které rozhodují o příslušných majetkoprávních úkonech (zejména zastupitelstvo nebo rada), aby se v každém jednotlivém případě řádně vypořádali s naplněním požadavků zákonodárce, neboť s výjimkou politické odpovědnosti samosprávných orgánů vůči svým voličům neexistuje možnost kontroly ze strany státu na hospodárné a účelné nakládání s obecním majetkem.

Veřejné statky jsou sice majetek s velkou hodnotou, ale obci nepřinášejí žádné anebo jen nepatrné příjmy v porovnání s výdaji na jeho údržbu a provoz. Mezi veřejné statky patří zejména následující:

- veřejné prostranství,
- místní komunikace,
- osvětlení,
- parky a sady,
- radnice,
- hřbitovy, školy,
- požární zbrojnice.

Je ovšem jen málo majetku, který je pro obce všeobecně rentabilní. Po určité době se jim stávají obecní byty, na rentabilitu alespoň místy přecházejí vodovodní systémy (vodné, stočné), skládky, zemědělský a lesní půdní fond a další. Rentabilní je již nebytový fond, jestliže je pronajímán ke komerčnímu využití.

Je častou situací u mnoha obcí, že prodejem méně potřebných nemovitostí získávají peníze na svoji novou investiční výstavbu. Pro obec je obrovskou výhodou, pokud se podaří, že se svým majetkem může podnikat tak, že jej vloží do výnosné výrobní či obchodní činnosti jako její zakladatel anebo alespoň jako společník jiných podnikatelů.

2.2.2 Zájmy obce

Také povinnost obce využívat svůj majetek "v souladu s jejími zájmy" není lehce vyložitelná, neboť obecní zřízení nedefinuje konkrétním způsobem, co lze rozumět zájmem, resp. zájmy obce, byť v některých ustanoveních obecního zřízení se pojem zájem (zájmy) obce vyskytuje. U zájmů obce je důležité dodat, že členové zastupitelstva obce, kteří představují personální prvek nejdůležitějších kolektivních obecních orgánů (tj. zastupitelstva a rady rozhodujících o nejvýznamnějších majetkoprávních úkonech obce), mají **povinnost hájit zájmy občanů obce**, což je z hlediska podstaty územního samosprávného celku nutno vykládat jako hájení zájmů obce, jakožto územního společenství občanů.

2.2.3 Střet zájmů

Při hájení zájmů obce se může člen zastupitelstva obce dostat v určitých případech do rozporu se zájmem svým, popř. se zájmem fyzické osoby jemu blízké, popř. se zájmem (jiné) fyzické osoby nebo právnické osoby, kterou zastupuje na základě zákona nebo plné moci. Člen zastupitelstva obce, u něhož skutečnosti nasvědčují, že by jeho podíl na projednávání a rozhodování určité záležitosti v orgánech obce (např. v oblasti nakládání s obecním majetkem) mohl znamenat výhodu nebo škodu pro něj samotného nebo osobu blízkou (tzn. příbuzného v řadě přímé, sourozence a manžela), pro fyzickou nebo právnickou osobu, kterou zastupuje na základě zákona nebo plné moci (střet zájmů), je **povinen sdělit tuto skutečnost před zahájením jednání orgánu obce**, který má danou záležitost projednávat.

2.2.4 Státní zájem

Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně rovněž v souladu s úkoly, které pro obec vyplývají ze zákonem vymezené působnosti. Obecní zřízení při stanovení tohoto pravidla nerozlišuje, zda se jedná o působnost samostatnou nebo přenesenou, a proto je nutno tento zákonný požadavek vztáhnout na oboje uvedené

působnosti obce. I když pro obec je **prioritní plnění úkolů v samostatné působnosti**, tj. obecně pečování o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, obec nemůže, resp. nesmí opomíjet ani plnění úkolů, které jsou jí svěřeny zákonem v přenesené působnosti.

Plnění úkolů v přenesené působnosti obce (tj. delegované státní správy ze státu na obec) představuje zákonem uloženou povinnost, a proto obec musí vhodným způsobem skloubit plnění vlastních (samosprávných) úkolů s úkoly státní správy. **Obec tedy nemůže upřednostňovat svoje vlastní zájmy na úkor legitimního státního zájmu**, který spočívá v naplnění požadavku řádného výkonu státní správy na obecní úrovni. Obec proto musí vytvořit takové materiální podmínky (např. personální stav úředníků, kancelářské prostory a příslušné technické vybavení), aby byla schopna zabezpečit řádný výkon státní správy, který byl na ni zákonem přenesen. Obec na výkon státní správy dostává ze státního rozpočtu příspěvek na plnění úkolů v přenesené působnosti.

2.2.5 Příspěvek na plnění úkolů v přenesené působnosti

Příspěvek na plnění úkolů v přenesené působnosti je tzv. dalším výdajem stanoveným zvláštním zákonem (konkrétně zákonem o státním rozpočtu na příslušný rok) a nijak se zpětně se státním rozpočtem nevyúčtovává. Zákon o státním rozpočtu určuje celkovou výši příspěvku na výkon státní správy všem obcím a v rámci přílohy k zákonu následně upravuje postup pro stanovení výše příspěvku na výkon státní správy jednotlivým obcím.

Konkrétní výše příspěvku je závislá na několika proměnných veličinách (rozsah výkonu přenesené působnosti, velikost správního obvodu vyjádřená počtem obyvatel a podíl velikosti správního centra a velikosti správního obvodu, kde velikost správního centra je vyjádřena počtem trvale bydlících obyvatel obce).

Pokud však orgán obce nebude vykonávat přenesenou působnost, rozhodne krajský úřad (v přenesené působnosti), že pro příslušnou obec bude přenesenou působnost nebo část přenesené působnosti vykonávat pověřený obecní úřad, do jehož správního obvodu daná obec patří. Negativním, avšak logickým dopadem tohoto rozhodnutí krajského úřadu pro obec (při jehož vydávání se nepostupuje podle správního řádu) je zároveň převedení příspěvku na výkon přenesené působnosti

(buď celého příspěvku, nebo jeho části v závislosti na rozsahu odejmutého výkonu státní správy).

2.3 Hospodaření s majetkem obcí

2.3.1 Majetek územní samosprávy v ČR

Vlastnictví majetku je jedním z nejdůležitějších předpokladů existence územní samosprávy. O způsobu využívání majetku rozhodují především volené orgány. Za svá rozhodnutí o hospodaření s majetkem odpovídají svým občanům – voličům. Na této decentralizované úrovni také občané mohou nejnázve kontrolovat hospodaření s majetkem. Vlastnictví majetku územně samosprávného celku je předpokladem:

- rozvoje lokálního a regionálního veřejného sektoru, občanské vybavenosti apod.,
- existence a rozvoje vlastní podnikatelské činnosti územní samosprávy. Není posláním ÚSC podnikání, může i významně přispět ke zvýšení vlastních rozpočtových příjmů,
- možnosti získat úvěr, neboť územní samospráva může ručit za úvěr svým majetkem, zejména nemovitým (jištění úvěru).

Územně samosprávná celek jako nestátní subjekt má plnou právní subjektivitu. Může proto vstupovat do smluvních vztahů bez jakéhokoliv omezení. Může nakupovat, prodávat a pronajímat vlastní movitý i nemovitý majetek. Určitou výjimkou je bezplatně nabytý majetek od státu.

Majetek ÚSC členíme, podle toho k čemu slouží na majetek sloužící k:

- veřejně prospěšným účelům, tj. k zabezpečování veřejných statků, např. budova a zařízení školy, apod.,
- výkonu samosprávy, resp. Veřejné správy, tzn. k výkonu samosprávných i přenesených funkcí (např. budova a zařízení obecního úřadu),
- podnikání, např. majetek vložený do komunálních podniků, do s.r.o..⁴

---

⁴ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vyd.* Praha 2008, 147-148 s.

2.3.2 Hospodárné využívání obecního majetku

Obce mají **povinnost využívat svůj majetek účelně a hospodárně**, a to v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajících ze zákonem vymezené působnosti. Obecní zřízení tak sice na straně jedné omezuje obec při nakládání se svým majetkem kritérii účelnosti a hospodárnosti, na straně druhé je však třeba dodat, že uvedená kritéria jsou subjektivní povahy, neboť obecní zřízení nestanoví alespoň obecné vymezení těchto pojmů (vzhledem k velké rozmanitosti jednotlivých úkonů při nakládání s obecním majetkem by to ostatně bylo velmi obtížné).

Každá obec má svůj specifický majetek, s nímž hospodáří. Podle charakteru tohoto majetku by také měla zvolit takové způsoby a formy jeho hospodářského využití, aby nebyl bez užítu a např. nechátral, ale naopak, aby jej bylo rozhojňováno a aby byl zdrojem dalších příjmů rozpočtu obce a také aby to vše bylo v souladu se zájmy nejen občanů obce jakožto spoluvlastníků tohoto majetku, ale i celé společnosti.

Rozdíly v majetku obcí se projevují nejen co do jeho velikosti měřené např. v poměru jeho hodnoty na 1 občana obce, ale také co do jeho rentability

2.3.3 Omezení užívání majetku

Důležitým pravidlem pro účelné a hospodárné využívání majetku k plnění úkolů obce (kraje) představují různá omezení užívání majetku. V první řadě sem patří omezení obce jako vlastníka. Toto především znamená, že obec, popř. její příspěvková organizace, se musí při užívání věci ve vlastnictví dané obce zdržet všeho, čím by nad míru přiměřenou poměrům obtěžovala jiného nebo čím by vážně ohrožovala výkon jeho práv. Omezením vlastníka se rozumí např. v podobě oprávnění souseda vstupovat za stanovených podmínek na jeho pozemek, popř. na stavbu pozemku stojící, zde znamená, že obec, popř. její příspěvková organizace umožní (jen na nezbytnou dobu a v nezbytné míře) takový vstup na pozemek nebo stavbu dané obce za podmínky, že to nezbytně vyžadují údržba a obhospodařování sousedících pozemků a staveb.

2.3.4 Zachování obecního majetku

Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Tento princip velmi úzce souvisí s principem hospodárného a účelného využívání obecního majetku. Obecní zřízení principu pečování o zachování a rozvoj obecního majetku nijak blíže

nekonkretizuje, a proto bude na jednotlivých orgánech obce, jak se s tímto principem v praxi konkrétně vypořádají. **Zachováním obecního majetku** lze rozumět nesnižování jeho celkové hodnoty. Hodnota určitého druhu obecního majetku tak sice může vykazovat faktický pohyb směrem dolů, ovšem toto snížení by mělo být nahrazeno zvýšením hodnoty jiné složky obecního majetku. Je dáno určité pravidlo, že celková hodnota obecního majetku na konci sledovaného období by neměla být nižší než na jeho začátku.

Zatím se majetek obce neodepisuje a eviduje se pouze v pořizovací hodnotě, což zkreslovalo a zlepšovalo hospodaření obcí (obecní majetek se bude odepisovat až od roku 2012). Dosavadní hodnota majetku obcí uvedená v účetních výkazech tedy není jeho skutečná (tržní) cena, ale je pouze součtem pořizovacích cen majetku platných v době jeho pořízení, které tak nezohledňují úroveň jeho opotřebení. Od roku 2012 již musí obce odepisovat majetek, což bude mít za následek samozřejmě i zvyšování nákladů a samozřejmě dojde důsledkem těchto účetních operací k faktickému snížení hodnoty obecního majetku a vznikne tak problém tzv. vnitřního dluhu na obecním majetku.

2.3.5 Rozvoj obecního majetku

Při rozvoji obce vykazují jednotlivé složky obecního majetku větší či menší míru dynamičnosti svého pohybu. Obec by měla mít snahu dosáhnout všemi možnými způsoby, které se jí nabízejí, aby svůj majetek nejen zachovala, ale taky vhodným způsobem zvýšila. Možnosti jak dosáhnout zvětšení celkového objemu obecního majetku je celá řada, ovšem ne všechny způsoby jsou z hlediska rizikovosti bezpečné. Bude-li obec např. provádět určité transakce s cennými papíry, tak to možná na jedné straně může obci přinést žádoucí zhodnocení majetku, na straně druhé však obec musí velmi pečlivě zvážit, do jakých cenných papírů bude investovat. Vzhledem k tomu, že obecní majetek je majetkem veřejným, je na místě velká obezřetnost, a proto by obec spíše měla volit cestu bezpečných cenných papírů, byť s nižším potencionálním výnosem.

Mimo uvedené obchodní transakce se však obci nabízejí i jiné **bezpečné metody** určitého rozšíření jejího majetku, a to např. prostřednictvím bezúplatných převodů státního majetku. Pokud je pro obec např. armádní majetek po rušených vojenských posádkách vhodně využitelný, bylo by případné nevyužití této možnosti těžko

obhajitelné, což je v našem správním obvodu velice rozšířené, kdy sousední obce této možnosti využily, kdy dostaly od armády hasičskou stříkačku a jiná vozidla. Na druhou stranu však není povinností obce využít nabídku státu na bezúplatný či cenově zvýhodněný převod státního majetku, pokud by obec neměla pro takovýto majetek vhodné využití, jelikož je potřeba i tak určitých finančních prostředků na např. zprovoznění do běžného provozu atd. S tím souvisí nutnost zachování a rozvoje obecního majetku a to především provádět jeho údržbu a opravy.

2.3.6 Vedení obecního majetku

Každá obec je povinna vést evidenci svého majetku a co se týká provádět inventarizaci majetku, ta plyne pro obec přímo ze zákona o účetnictví. Obec provádí inventarizaci svého majetku podle pravidel stanovených zákonem o účetnictví, čímž zároveň plní své povinnosti vést evidenci majetku ve smyslu zákona o obcích. Zákon o účetnictví stanovuje rozsah a způsob vedení účetnictví a požadavky na jeho průkaznost. Vztahuje se na všechny účetní jednotky a výjimku obce netvoří. Skutečnost, že obec vede účetnictví, je stanovena i v zákoně o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Účetní jednotky účtují o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření.

Zákon o účetnictví⁵ stanoví podmínky zjišťování účetních záznamů pro potřeby státu. Vybranými účetními jednotkami jsou pro tyto účely mimo jiné i územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí nebo příspěvkové organizace.

2.3.7 Účetní závěrka

Obec jako účetní jednotka je povinna vést účetnictví tak, aby účetní závěrka sestavená na jeho základě podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace obce. Účetní závěrku tvoří rozvaha (balance), výkaz zisku a ztráty a příloha a v případě obce se jedná ještě o dvě rozšířené části a to, že musí sestavovat přehled o peněžních tocích (Cash-flow) a přehled o změnách vlastního kapitálu (tato povinnost platí od 01.01.2010 novelou zákona o účetnictví).

---

⁵ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Zobrazení je věrné, jestliže obsah položek účetní závěrky odpovídá skutečnému stavu, který je přitom zobrazen v souladu s účetními metodami, jejichž použití je účetní jednotce uloženo na základě zákona o účetnictví. Zobrazení je poctivé, když jsou při něm použity účetní metody způsobem, který vede k dosažení věrnosti.

Dalším důležitým požadavkem kladeným na vedení účetnictví je povinnost účetní jednotky vést účetnictví správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů. Z hlediska evidence majetku obce je významný zejména požadavek na průkaznost účetnictví, kterou zákon o účetnictví definuje tak, že účetnictví účetní jednotky je průkazné, jestliže všechny účetní záznamy tohoto účetnictví jsou průkazné.

Účetní jednotky (obce) jsou povinny vést účetnictví v plném rozsahu, což platí taktéž od 01.01.2010, předtím mohly územní samosprávné celky a dobrovolné svazky obcí vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu.

2.3.8 Inventarizace

Obce inventarizací zjišťují skutečný stav veškerého majetku a závazků a ověřují, zda zjištěný skutečný stav odpovídá stavu majetku a závazků v účetnictví. Zákon o účetnictví rozlišuje mezi periodickou a průběžnou inventarizací.

Periodickou inventarizaci provádějí obce k okamžiku, ke kterému sestavují účetní závěrku jako řádnou nebo mimořádnou.

Průběžnou inventarizaci smějí obce provádět pouze u zásob, u nichž účtují podle druhů nebo podle míst jejich uložení nebo hmotně odpovědných osob, a dále u dlouhodobého hmotného movitého majetku, jenž vzhledem k funkci, kterou plní v obci, jako účetní jednotce, je v soustavném pohybu a nemá stálé místo, kam náleží. Termín této inventarizace si stanoví sama obec. Každý druh zásob a uvedeného hmotného majetku musí být takto inventarizován alespoň jednou za účetní období. Obce jsou povinny prokázat provedení inventarizace u veškerého majetku a závazků po dobu 5 let po jejím provedení.

Druhy inventarizací u obcí a zjištění stavů majetků a závazků se dá následujícími způsoby

- fyzickou inventurou u hmotného majetku, popřípadě u nehmotného majetku, nebo

- dokladovou inventurou u závazků a pohledávek, popřípadě u ostatních složek majetku, u nichž nelze provést fyzickou inventuru.

Zjištěné stavy jsou povinny zaznamenat v inventurních soupisech.

Samozřejmě mohou nastat **výjimky z obecných pravidel** provádění inventarizace u vybraného majetku (kulturní památky, sbírky muzejní povahy a archeologické nálezy).

Sankce za nedodržení účetnictví

Zákon o účetnictví samozřejmě stanoví účetní jednotce za porušení či nedodržení stanovených pravidel uvedeného zákona **sankce** za jednotlivé druhy deliktů v oblasti účetnictví. Takovým deliktem může být:

- nevedení účetnictví nebo vedení nesprávného účetnictví,
- nesestavení účetní závěrky (nebo neúplnost),
- porušení povinnosti uschovávat účetní záznamy,
- uvedení nepravdivých nebo hrubě zkreslujících údajů v účetních záznamech atd.

Za uvedená protiprávní jednání se může uložit pokuta až do výše 6 % hodnoty aktiv celkem. Odpovědnost účetní jednotky za protiprávní jednání zaniká, jestliže řízení o něm nebylo zahájeno do 1 roku ode dne, kdy se příslušný orgán o protiprávním jednání dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy bylo spácháno, kdy je promlčecí lhůta.

Konkrétním fyzickým osobám, které mají povinnost např. vést účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku, a tuto povinnost nesplní, může vzniknout trestní odpovědnost za trestný čin podle zvláštního právního předpisu⁶, tj. zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění.

2.4 Organizační formy zajištění veřejných služeb obcemi

Pro přehlednost je na úvod vložena tabulka. Obec může k plnění svých úkolů, zejména k hospodářskému využívání svého majetku a k zabezpečování veřejně

---

⁶ zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 254

prospěšných činností zřizovat či zakládat v níže uvedené tabulce základní typy organizací, které zřizují územně samosprávné celky.

Tabulka č. 2.1 – Základní typy organizací zřizovaných a zakládaných ÚSC

Typ organizace
Odbory obecního úřadu
Organizační složky
Příspěvkové organizace
Obchodní společnosti (a.s., s.r.o.)
Školská právnická osoba
Veřejná výzkumná instituce (od roku 2007)
Neziskové organizace (obecně prospěšné společnosti, nadace, či nadační fondy)
Spolupráce mezi obcemi (DSO, smlouva ke splnění úkolu)
Zájmové sdružení právnických osob (obec s jinými subjekty)
Mezinárodní sdružení místních orgánů nebo právnická osoba na základě smlouvy o spolupráci

Zdroj: Financování měst, obcí a regionů, Romana Provazníková, Grada Publishing, 2009, s. 250

Z výše uvedené tabulky tedy vyplývá, jaké formy zajišťování statků a služeb mohou obce využít a zřizovat: Tato práce se bude blíže zabývat následujícími typy:

- Odbory obecního úřadu,
- neziskové organizace – a to zejména tyto nejčastější formy zřizované územně samosprávnými celky a to, organizační složky územně samosprávného celku a příspěvkové organizace,
- obchodní společnosti

2.4.1 Odbory obecního úřadu

Odbory obecních úřadů nejsou obvykle přímo činné v poskytování služeb. Tyto odbory se využívají v České republice hlavně pro regulativní úkoly v rámci přenesené působnosti, např. udělování povolení, registrace, ochrana práv dítěte). Nemají samozřejmě právní subjektivitu, pracují pod přímým dohledem tajemníka či starosty, jejich výdaje a příjmy jsou plně součástí obecního rozpočtu. Personální obsazení je dáno celostátními předpisy a podmínkami pro zaměstnance obecních úřadů, přičemž je stanovena příslušná kvalifikace pro ty, kteří vykonávají výkon přenesené působnosti⁷. Odbory nejsou příliš vhodné pro poskytování služeb. Jejich byrokratický a hierarchický řád, jejich začleněnost do rozpočtu je jen málo pobízí k co největšímu zisku či snižování nákladů. Navíc jejich skutečné náklady lze obtížně zjistit, protože mnohé z nich nejsou odděleny od celkových režijních nákladů úřadu (např. náklady na budovy, energie, účetnictví). Vyznačují se malou mzdovou pružností a omezenou možností odměn podle skutečně dosažených výsledků.

Hospodaření organizačních složek a příspěvkových organizací je velmi těsně svázáno s rozpočtem svého zřizovatele. Proto se také jejich hospodaření řídí zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů resp. i zákonem o rozpočtových pravidlech státu (pro účely obecních PO tento zákon není určen).

2.5 Organizační složky územních samosprávních celků

Na základě zvláštního právního předpisu⁸, od 01.01.2001 nahradily rozpočtové organizace tzv. organizační složky územního samosprávného celku. Uvedenou

---

⁷ zákon č.312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků

⁸ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

formu organizace může územně samosprávný celek využít za určitých předpokladů pro takové činnosti, které:⁹

- nevyžadují velký počet zaměstnanců,
- nepotřebují složité a rozsáhlé strojní nebo technické vybavení,
- nejsou vnitřně dále odvětvově či jinak členěné,
- nevstupují do složitých ekonomických nebo právních vztahů.

Organizační složka vzniká rozhodnutím zastupitelstva obce, kdy veškeré příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtu zřizovatele, což znamená, že hospodaří jménem svého zřizovatele. Vztah k rozpočtu organizačních složek je podobný jako u rozpočtové organizace, avšak zásadní rozdíl je v tom, že organizační složky nemají právní subjektivitu a nejsou ani samostatnou účetní jednotkou, kterou rozpočtové organizace byly. Příjmy organizačních složek, které dosahují, jsou velmi malé a to z důvodu, že své statky a služby poskytují obyvatelstvu bezplatně, popř. za symbolickou úhradu, proto je nutné jejich činnost financovat z rozpočtu zřizovatele. Výhodou tohoto způsobu financování je na jedné straně přímá kontrola ze strany obce a vliv nad činnostmi organizační složky a na druhou stranu. Na druhou stranu ovšem nejsou organizační složky motivovány efektivně vynakládat s přidělenými finančními prostředky, nemůžou samostatně uskutečňovat personální politiku. Každá obec rozhodne, jaké pravomoci dané obci svěří, co se týká disponování s finančními prostředky.

Organizační složka územního samosprávného celku vzniká rozhodnutím jeho zastupitelstva, tzn. zastupitelstva obce nebo zastupitelstva kraje. Organizační složka (OS) hospodaří jménem svého zřizovatele a není účetní jednotkou, Zřizovatel jmenuje vedoucího organizace, stanoví mu jeho práva a povinnosti v rámci řízení této organizace. Neziskové organizace, u nichž zřizovatel volí státu organizační složky, jsou organizace bez právní subjektivity.

---

⁹ REKTOŘÍK, J. A KOL. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2010, s. 58

Zřizovací listina organizační složky musí obsahovat:

- úplný název zřizovatele, tzn. název příslušné obce či kraje. Obec jako zřizovatel musí uvést i zařazení organizace do správního obvodu okresu,
- název a sídlo organizační složky (musí být jednoznačně identifikovatelný),
- vymezení účelu, pro který je zřízena, předmět její činnosti,
- označení osob, které jsou oprávněny jednat za organizační složku,
- vymezení majetkových práv tak, aby organizační složka mohla majetek využívat pro účely, pro které byla zřízena a vymezení péče o tento majetek,
- druhy příjmů a výdajů rozpočtu zřizovatele související s činností organizační složky, které zřizovatel svěruje do působnosti organizační složky a způsob použití těchto prostředků,
- způsob vedení odděleného účetnictví o svěřených příjmech a výdajích, popř. zřízení a využívání samostatného bankovního účtu, způsob vyúčtování včetně vyúčtování záloh poskytovaných organizační složce na krytí jejich neinvestičních provozních výdajů,
- vymezení doby, na kterou je organizační složka zřizována.

Rozpočet organizační složky je součástí rozpočtu zřizovatele. Tato organizace je napojena na rozpočet svého zřizovatele všemi svými příjmy a všemi svými výdaji – jde o tzv. Brutto rozpočtový způsob hospodaření. Tyto organizace hospodaří se svěřenými finančními prostředky od svého zřizovatele na základě schváleného rozpočtu. Bez souhlasu svého zřizovatele by neměly překračovat své výdaje. Pokud se u nich plánují příjmy, mělo by se jich také dosáhnout¹⁰.

Zřizovatel přenáší na organizační složku oprávnění disponovat s takovými peněžními prostředky, které souvisejí s její běžnou, opakující se činností. Poskytuje jí je formou zálohy v hotovosti nebo zřízením běžného účtu u banky.

Organizační složky zabezpečují především čisté veřejné statky. Zřizovatel však může pověřit svou organizační složku vybírat ze své činnosti některé rozpočtové příjmy

---

¹⁰ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1 vyd. Praha: Management Press, 2004, 133 s.

v hotovosti nebo bezhotovostním formě prostřednictvím běžného účtu. Zpravidla však tyto příjmy budou velmi malé. Peněžní operace vede organizační složka v peněžním deníku v členění podle platné rozpočtové skladby. Z peněžního deníku se údaje převádějí do rozpočtu příjmů a výdajů zřizovatele ve stanovených termínech, a to nejméně jedenkrát měsíčně a nejpozději před koncem roku (v návaznosti na pokladní plnění rozpočtu). Ve stejných termínech musí organizační složka vrátit nevyčerpanou zálohu do rozpočtu svého zřizovatele.

Hospodaření organizační složky podléhá finanční kontrole ze strany zřizovatele.

2.6 Příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky

Příspěvková organizace je právnickou osobou veřejného práva zřízenou k plnění úkolů ve veřejném zájmu a lze ji definovat jako souhrn věcných a osobních prostředků, s nimiž disponuje subjekt veřejné správy za účelem trvalé služby zvláštnímu veřejnému účelu. **Základní formou financování** je příspěvek ÚSC, vlastní příjmy z ekonomických činností, případně dary. PO nemůže být příjemcem zdrojů z fondů EU, neboť EU takovou formu právnické osoby nezná a pravidla s takovou možností nepočítají

Příspěvkové organizace existují dvojího druhu, podle charakteru jejich zřizovatelů:

Na jedné straně je zřizovatelem stát a na straně druhé je zřizovatelem PO, což je obce popř. kraje, tj. územně samosprávné celky. Podle formy zřizovatele patří mezi druhý typ příspěvkových organizací krajské a obecní PO. U některých PO došlo mezi rokem 2002 a 2003 ke změně zřizovatele v důsledku zrušení okresních úřadů. Majetek byl převeden ze státu na ÚSC. V důsledku změny zřizovatele se některé státní PO změnilly na nestátní, podléhající jiným zákonům a pravidlům. Města tedy neustále hledají cesty, jak optimalizovat právní formu činnosti některých zřízených PO. Je zřejmé, že řada PO nehospodář se ztrátou a forma neziskové organizace v takovém případě neodpovídá ziskovému charakteru činnosti, která může být prováděna na soutěžním základě. PO by měly poskytovat takové veřejné služby, které negenerují zisk, jsou alespoň zčásti závislé na dotacích a taková forma poskytování služeb je společensky prospěšná a nekonkuruje jiným soutěžitelům na trhu.

Příspěvková organizace hospodaří s penězi získanými vlastní (resp. hlavní) činností a s peněžními prostředky od jiných osob, především z rozpočtu svého zřizovatele. Zřizovatel poskytuje příspěvkové organizaci příspěvky na provoz v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejích potřeb. Výše příspěvku na provoz nebo úhrad podle jiných zákonů, jimiž příspěvková organizace zabezpečuje odměňování za práci svých zaměstnanců, má vliv na to, zda organizace odměňuje své zaměstnance mzdových prostředků.

Tyto organizace jsou na rozpočet svého zřizovatele (obce) napojeny saldem svého rozpočtu a jedná se tedy v tomto případě o netto způsob financování.

Zřizovatel může:

- příspěvkové organizaci poskytovat příspěvek na investice, či příspěvek na provoz,
- požadovat do vlastních rozpočtů odvod určité části provozních výnosů nebo pro příspěvkovou organizaci stanovit odvod odpisů,
- stanovit hospodářský výsledek organizace,
- rozhodnout o rozdělení zlepšeného hospodářského výsledku do fondů.

Příspěvkové organizace jsou na rozdíl od organizačních složek více motivovány k tomu, aby služby poskytovaly efektivně, protože nesou náklady na jejich provozování. Na druhou stranu mají větší volnost při odměňování zaměstnanců a mohou si bez omezení ponechat případný nerozpočtovaný provozní přebytek, tzn. takový, který je nad rámec stanovené výše příspěvku odváděné do rozpočtu zřizovatele. Zřizovatel může tuto výši stanovit na základě specifikace souboru kritérií, výkonů a norem (využití vzorce pro výpočet příspěvku, či dotace a to takovým způsobem, aby v tomto výpočtu byly promítnuty objektivní rozdíly v provozních nákladech mezi jednotlivými organizacemi – např. školy v důsledku stáří, typu budovy a vybavenosti, apod.)¹¹

---

¹¹ REKTOŘÍK, J. A KOL. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2010, s. 59

2.6.1 Fondy příspěvkové organizace

Příspěvkové organizace si vytváří následující peněžní fondy:

- a) rezervní fond,
- b) investiční fond,
- c) fond odměn,
- d) fond kulturních a sociálních potřeb.

Zůstatky peněžních fondů se po skončení roku převádějí do následujícího roku.

Zůstatky těchto peněžních fondů příspěvková organizace převádí na konci roku do roku následujícího.

Rezervní fond

Rezervní fond je nástrojem motivace příspěvkové organizace na dosahování lepšího výsledku hospodaření proti plánovanému, jsou-li skutečné výnosy větší než provozní náklady.

Rezervní fond se tvoří:

- přidělem ze zlepšeného výsledku hospodaření na základě schválení jeho výše zřizovatelem po skončení rozpočtového období (roku), sníženým o převody do fondu odměn,
- peněžními dary.

Rezervní fond příspěvková organizace používá:

- na další rozvoj své činnosti,
- k překlenutí časového nesouladu mezi výnosy a náklady,
- k úhradě případných sankcí uložených za porušení rozpočtové kázně,
- k úhradě ztráty předchozích let,
- na základě souhlasu zřizovatele na přiděl do investičního fondu příspěvkové organizace.

Investiční fond

Investiční fond příspěvkové organizace slouží k financování jejich investičních potřeb. Investiční fond se tvoří:

- z odpisu hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku na základě zřizovatelem schváleného odpisového plánu,
- z investičních datací z rozpočtu zřizovatele
- z investičních příspěvků ze státních fondů,
- z výnosu z prodeje hmotného investičního majetku, pokud k tomu dá zřizovatel souhlas,
- z účelových investičních darů a příspěvků od jiných subjektů,
- z převodu rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem.

Investiční fond příspěvková organizace používá:

- a) na financování investičních potřeb,
- b) k úhradě splátek investičních úvěrů nebo půjček,
- c) k posílení zdrojů na financování oprav a údržby nemovitého majetku ve vlastnictví zřizovatele, který příspěvková organizace používá ke své činnosti (převádějí se do výnosů příspěvkové organizace),
- d) případně k odvodu do rozpočtu zřizovatele, je-li odvod uložen.

Fond odměn

Fond odměn příspěvkové organizace je motivačním fondem. Je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace po jeho schválení zřizovatelem po skončení rozpočtového období (roku), a to do výše 80 %, nejvýše však do výše 80 % limitu mzdových prostředků. Z fondu odměn se hradí odměny podle závazných předpisů (nařízení vlády o usměrňování výše prostředků na platy a odměny).

Fond kulturních a sociálních potřeb

Fond kulturních a sociálních potřeb je typem sociálního fondu. Tvoří se v průběhu roku zálohově z roční plánované výše, vyúčtování skutečného základního přídělu se

uskuteční v rámci účetní závěrky, a to podle ročního objemu zúčtovaných platů a náhrad platů, mezd a náhrad mezd, popř. odměn za pracovní pohotovost.

Používá se k financování kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců příspěvkové organizace, interních vědeckých aspirantů, důchodců, kteří před odchodem do důchodu pracovali v příspěvkové organizaci, a financování dalších potřeb. Jeho použití se řídí zvláštním předpisem (vyhláškou ministerstva financí).

2.6.2 Práva a povinnosti příspěvkové organizace

Příspěvková organizace je oprávněna se souhlasem svého zřizovatele:

- 1) uzavírat smlouvy o půjčce nebo o úvěru. K dočasnému krytí svých potřeb může příspěvková organizace získat od svého zřizovatele návratnou finanční výpomoc a to v těch případech, kdy je možné její vrácení zabezpečit rozpočtovými výnosy během roku a to nejpozději do 31. března následujícího roku,
- 2) pořizovat věci nákupem na splátky nebo smlouvu o nájmu s právem koupě,
- 3) přijímat cenné papíry jako protihodnotu za své pohledávky,
- 4) ručit za závazky svého zřizovatele nebo jiných subjektů, které zřizovatel zřídil nebo založil.

Příspěvková organizace není oprávněna nakupovat akcie či jiné cenné papíry a poskytovat dary jiným subjektům s výjimkou peněžitých a věcných darů poskytovaných v souladu s předpisy o použití fondu kulturních a sociálních potřeb.

Příspěvkové organizace mohou poskytovat i doplňkovou činnost, za předpokladu, že přitom zajišťují svojí hlavní funkci a využívají prostředků z této činnosti také ke zlepšování svých hlavních služeb. Využití této doplňkové činnosti slouží k vylepšení ekonomického potenciálu a představuje nejsnazší způsob, jak dospět ke zlepšenému hospodářskému výsledku. Z výše popsaného je tedy zřejmé, že příspěvková organizace by si měla vybrat takovou činnost, u které se nepředpokládají mimořádné výkyvy v hospodářském výsledku. V případě, že by u příspěvkové organizace vznikaly nepravidelné zisky, je vhodnější zvolit jiný typ společnosti, např. s.r.o., než-li příspěvkovou organizaci, u které je obtížnější získat odvody ze zisku. Příspěvkovým

organizacím se svěřují takové služby, u kterých se větší část nákladů pokrývá příjmy z poplatků. Schopnost brát si úvěr je pro příspěvkové organizace výrazně omezena.

Příspěvkové organizace jsou právnickými osobami, kdy jsou však na zřizovateli závislé s užíváním jeho majetku a přístupem ke kapitálu k rozšiřování majetku¹².

Vzhledem k dopadu na rozpočet obce není špatné si připomenout rozdíl v daňovém režimu organizační složky a příspěvkové organizace.

U daně z příjmů vzniklé z činnosti ve formě obecní organizační složky připadá celý její výnos obci. Zatímco u příspěvkové organizace jde o daň placenou právnickou osobou, jejíž výnos se stává součástí celostátního výnosu této daně, z něhož má obec jen podíl stanovený zákonem o rozpočtovém určení daní¹³. Tato okolnost vedla některé obce ke zřizování organizačních složek i pro činnosti, které by jinak byla vhodnější svěřit příspěvkové organizaci jako samostatné právnické osobě.

Územní samosprávné celky – obce či kraje zřizují příspěvkové organizace zejména pro zabezpečování neziskových činností, pro zabezpečování smíšených veřejných statků, které jsou poskytovány uživatelům za uživatelský poplatek. Tyto organizace mají samostatnou právní subjektivitu. Příspěvková organizace se proto zapisuje do obchodního rejstříku – návrh podává zřizovatel.

Zřizovací listina příspěvkové organizace

Zřizovací listina PO musí obsahovat následující údaje:

- a) úplný název zřizovatele, tzn. název příslušné obce či kraje. Obec jako zřizovatel musí rovněž u zřizované příspěvkové organizace uvést i její zařazení do správního obvodu okresu;
- b) název, sídlo a identifikační číslo příspěvkové organizace;
- c) vymezení hlavního účelu, pro který je zřízena, náplň její činností;
- d) označení statutárního orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace;

---

¹² Zákon č. 477/2008 Sb.,

¹³ Zákon č. 243/2000 Sb., § 4 odst. 1 písm. f), h)

- e) vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který zřizovatel předává do správy příspěvkové organizaci k jejímu hospodaření a využití zejména pro zabezpečování veřejných statků;
- f) vymezení majetkových práv tak, aby mohla řádně spravovat svěřený majetek, včetně majetku získaného její vlastní činností, tzn. zejména pečovat o ochranu majetku, jeho rozvoj a zvelebení, podmínky pro případnou investiční výstavbu;
- g) vymezení pravidel pro výrobu a prodej zboží, pokud jsou předmětem činností příspěvkové organizace;
- h) vymezení práv a povinností spojených s případným pronajímáním svěřeného majetku jiným subjektům;
- i) druhy zřizovatelem povolané doplňkové činnosti navazující na hlavní účel činnosti příspěvkové organizace (aby mohla lépe využít všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců); doplňková činnost nesmí narušovat plnění hlavní činnosti a sleduje se odděleně od účetnictví;
- j) vymezení doby, na kterou je příspěvková organizace zřízena.¹⁴

Ke vzniku, popř. k rozdělení či sloučení, splynutí nebo zrušení příspěvkové organizace dochází dnem určeným zřizovatelem v rozhodnutí. V něm také zřizovatel určí rozsah převodu práv a závazků na nové či přejímací organizace. Při zrušení příspěvkové organizace přecházejí práva a závazky na zřizovatele dnem rozhodnutí.

2.6.3 Hospodaření příspěvkových organizací

Tyto organizace hospodaří podle svého rozpočtu. Příjmy, jich ze své činnosti dosahují, si nechávají pro financování svých výdajů. Poněvadž však zabezpečují veřejné statky na neziskovém principu, uživatelské poplatky často nepokrývají ekonomicky nutnou výši nákladů, nejsou finančně soběstačné. Proto dostávají z rozpočtu zřizovatele finanční prostředky. Tyto organizace dále hospodaří s prostředky svých peněžních fondů, mohou získávat peněžité dary od různých

---

¹⁴ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1 vyd. Praha: Management Press, 2004, s. 136

subjektů, včetně zahraničních. Na rozpočet svého zřizovatele jsou příspěvkové organizace napojeny příspěvkem a to zvláště následujícími dvěma způsoby:

- Příspěvkem na provoz, který je určen k doplnění chybějících zdrojů na financování běžných (neinvestičních) potřeb, včetně oprav a údržby. Měl by být poskytován zpravidla v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria,
- Příspěvkem na investice (typ investiční dotace).

Příspěvková organizace může být i odvodovou, tzn. na rozpočet svého zřizovatele je napojena odvodem. K tomu dochází v případě, kdy

- její vlastní plánované výnosy jsou vyšší než plánované náklady. Pak je stanovený odvod závazným ukazatelem rozpočtu. Tato situace je však výjimečná;
- zřizovatel určí odvod příspěvkové organizaci v případě, kdy investiční zdroje příspěvkové organizace jsou větší než jejich potřeba podle rozhodnutí zřizovatele – např. . budoucí zrušení organizace (a tedy útlumový režim);
- příspěvková organizace poruší rozpočtovou kázeň (podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů).

Plánovaný finanční vztah rozpočtu příspěvkové organizace k rozpočtu zřizovatele by měl být v průběhu roku měněn pouze ve výjimečných případech v důsledku působení objektivních příčin.

Prostřednictvím rozpočtu zřizovatele se zprostředkovává příjem finančních prostředků ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu kraje do rozpočtu příspěvkové organizace.

Ačkoliv má příspěvkové organizace právní subjektivitu, některé úkony může učinit pouze se souhlasem svého zřizovatele, a to:

- a) využít investičních úvěrů a půjček pro financování svých investičních potřeb. K překlenutí časového nesouladu mezi zdroji a potřebami jí může její zřizovatel poskytnout návratnou finanční výpomoc, za předpokladu, že bude splacena z vlastních rozpočtovaných výnosů příspěvkové organizace ve lhůtě pokladního plnění rozpočtu;

- b) ručit za závazky svého zřizovatele nebo jiných subjektů, které zřizovatel tak zřídil nebo založil;
- c) pořizovat věci na splátky nebo smlouvou o nájmu s právem koupě;
- d) přijímat jako protihodnotu za své pohledávky vůči jiným subjektům cenné papíry.

Příspěvková organizace nemůže:

- I. nakupovat akcie či jiné cenné papíry,
- II. poskytovat dary jiným subjektům s výjimkou peněžitých a věcných darů poskytovaných v souladu s předpisy o použití fondu kulturních a sociálních potřeb.

Hospodaření příspěvkové organizace podléhá finanční kontrole ze strany zřizovatele.

Zřizovatel může své příspěvkové organizaci vymezit v rámci její doplňkové činnosti druhy a rozsah této činnosti. Tato činnost by měla být v zásadě zisková a měla by přinášet další finanční zdroje pro financování neziskové činnosti organizace. V tomto případě zisk z této činnosti je předmětem daně z příjmů právnických osob. Na příspěvkové organizaci se však vztahují určitá daňová zvýhodnění dle zvláštního právního předpisu.¹⁵

Příspěvkové organizace jsou poplatníkem i dalších daní, i když v řadě případů jsou od placení ze zákona o příslušné dani osvobozeny.

2.6.4 Majetkové vymezení příspěvkové organizace

Příspěvková organizace územního samosprávného celku je samostatným právním subjektem, který je však výrazně omezen v oblasti majetkové.

K výše popsanému je nutné dodat, že do 31.03.2009 platilo, že příspěvková organizace je vlastnický nezpůsobilá, tzn. že vše co nabylo, tak nabylo ve prospěch zřizovatele. Ovšem novelou zákona č. 250/2000 Sb., došlo k výrazné změně majetkových vztahů mezi příspěvkovou organizací a jejím zřizovatelem, kdy jsou v novele zákona striktně uvedeny způsoby, jak může příspěvková organizace nabýt

---

¹⁵ zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

majetek do svého vlastnictví. Zřizovatel může stanovit, kdy je třeba písemného souhlasu. Rozhodnutí, zda bude příspěvková organizace hospodařit pouze s majetkem zřizovatele (svěřený majetek, nebo bude moci některý majetek nabýt do vlastnictví, bude tedy zcela v kompetenci zřizovatele. Ten také může bezúplatně převést určitý majetek příspěvkové organizaci do vlastnictví, bude-li to vhodné k využití tohoto majetku a s přihlédnutím k dalším okolnostem. Přetrvávající zákonem stanovená faktická omezení vlastnické subjektivity příspěvkové organizace jako právnické osoby (tj. způsobilosti vlastnit majetek a nakládat s ním) mají nepochybně svůj smysl. Jedná se o organizace s veřejnoprávním charakterem, které jsou napojeny na rozpočet zřizovatele. Ve veřejném právu přitom platí, že každý subjekt má jen ty práva a povinnosti, které mu veřejné právo svěřuje.

2.7 Obchodní společnosti zakládané územními samosprávnými celky

Jako alternativu k výše uvedeným organizacím, mohou územní samosprávné celky svěřit provozování služeb právnickým osobám, založeným na základě obchodního zákoníku. Obchodní zákoník rozlišuje tyto právní formy – veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným (s.r.o.), akciové společnosti (a. s.) a družstva. Pro místní veřejné služby nejčastěji užívají formy společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti. Hlavní rozdíl spočívá v majetkové účasti obcí (krajů). Služby mohou provozovat společnosti, ve kterých:

- územní celek vlastní všechny majetkové podíly (viz.. SMK Králíky, s.r.o., vlastněna 100 % podílem – městem Králíky);
- územní celek je většinovým vlastníkem majetkových podílů, zbývající část vlastní: ostatní obce, či kraj (to je běžné pro společnosti zajišťující technickou infrastrukturu jako vodovody, nebo el. Energii);
- soukromé společnosti (společné podniky v oblasti jako odvoz komunálního odpadu).

Územní celek je menšinovým vlastníkem, zbývající část vlastní:

- ostatní obce či kraj,
- soukromé společnosti.

Tento druh partnerských vztahů je spojen s určitým rizikem podnikání. Při zakládání společnosti přispívají obce, kraje a další spoluvlastníci svým vkladem ve formě peněz, hmotných prostředků či know-how. Výše vkladu spoluvlastníka určuje jeho práva a povinnosti. Nejčastější formou v ČR je zakládání společností s ručením omezeným. Zakládání těchto společností je výhodné z důvodu nižšího vkladu. S jejich založením jsou také zpravidla spojeny menší administrativní náklady a menší riziko podnikání. Obec, či kraj ručí do výše svého vkladu. Jak již vyplývá z výše uvedeného, může být územní celek pouze jediným zakladatelem s.r.o., proto jiné formy prakticky nepřicházejí v úvahu.

Případy, kdy obec zakládá akciovou společnost, jsou ojedinělé, a to z důvodu, že většina obcí nedisponuje takovými finančními prostředky, aby si mohla dovolit založení a.s. Nastane-li však případ, kdy je územní celek zakladatelem a.s., podílí se svým vkladem na vytvoření základního jmění společnosti.

Územní celky mohou také akcie nakupovat a stávat se tak akcionáři akciových společností. Tím vlastně získávají majetkový podíl v a.s. a právo podílet se na jejím řízení.

2.7.1 Založení obchodní společnosti územně samosprávným celkem

Obchodní zákoník¹⁶ výslovně umožňuje založení právě společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti za jiným účelem než je podnikání, což plně koresponduje s tím, že je územní samosprávným celkům umožněno ze všech druhů obchodních společností zakládat výlučně právě jen tyto dva, kdy toto výslovně stanoví i zákon č. 250/2000 Sb. Výše popsáním jiným účelem založení obchodní společnosti územního samosprávného celku je plnění úkolů územního samosprávného celku a zejména hospodářské využívání majetku a zabezpečení veřejně prospěšných činností. Obce jsou nedílnou organizační součástí systému veřejné správy České republiky, jenž nutné musí vykazovat určitou míru právní jistoty. A územní samosprávné celky by svým chováním nepochybně měly přispívat k vytváření této právní jistoty, resp. budování důvěry v právo a veřejnou správu.

---

¹⁶ Zákon č. 563/1991 Sb., obchodní zákoník

Asi hlavním důvodem, proč zákonodárce umožnil územním samosprávným celkům samostatně zakládat právě jen společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, je nejspíše to, že v českém právním řádu jedná o kapitálové obchodní společnosti. Typickým znakem kapitálových společností, je, že společně neručí za závazky společnosti vůbec nebo jen v omezeném rozsahu (resp. do výše nesplaceného vkladu). Vzhledem k charakteru a úkolům územních samosprávných celků, povinností uloženým jim právními předpisy ve vztahu k nakládání s majetkem a také předpokládaný účel, zakládání jejich obchodních společností se jeví jako přirozené, že zákon vylučuje, aby obce a kraje samostatně zakládaly tzv. osobní společnosti (tzn. dle českého obchodního zákoníku veřejnou obchodní společnost nebo komanditní společnost), pro něž je naopak charakteristické, že společníci ručí za jejich závazky společně a nerozdílně celým svým majetkem.

2.7.2 Důvody vzniku obchodních společností v podmínkách ÚSC

Úvahy týkající se zakládání obchodních společností, se pro obce a kraje staly aktuálními především v souvislosti s rostoucím rozvojem tržního hospodářství v České republice. Největší počet právnických osob zřízenými obcí a kraji přirozeně historicky funguje v právní formě jako příspěvkové organizace. Příspěvková organizace je přitom z různých důvodů vnímána jako jistý přežitek.. Územní samosprávné celky i širší odborná veřejnost dlouhodobě žádá o jiný druh právnické osoby. Takový optimálnější a ideálnější typ právnické osoby ovšem doposud nebyl nalezen a tak příspěvkové organizace představují zdaleka nejčastější druh organizace zřizované obcemi, díky nim obce a kraje plní určité úkoly vyplývající z jejich samostatné působnosti.

2.7.3 Zrušení a zánik obchodní společnosti., zřízené ÚSC

Společnost s ručením omezeným zaniká ke dni výmazu z obchodního rejstříku. Zániku společnosti předchází její zrušení a to buď s likvidací, nebo bez likvidace.

O zrušení společnosti s ručením omezeným založené obcí přísluší rozhodnout zastupitelstvu obce.

3. ANALÝZA HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE ZAJIŠŤUJÍCÍ SLUŽBY PRO MĚSTO

3.1 Město Králíky

3.1.1 Charakteristika Města Králíky

Obr. 3.1 – Znak města Králíky

Zdroj: Interní – MěÚ Králíky

Město Králíky je položeno v nadmořské výšce 560 m. Najdeme jej v severovýchodní části Pardubického kraje na území bývalého okresu Ústí nad Orlicí. První dochovaná historická zmínka o vzniku města Králíky pochází z roku 1568.

Město Králíky v současné době tvoří i dříve samostatné obce Dolní Boříkovice, Dolní Lipka, Horní Lipka, Červený Potok, Dolní Hedeč, Heřmanice a Prostřední Lipka. Celková katastrální výměra tohoto území je 5 270 ha. V Králíkách a uvedených částí obce žije 4471 obyvatel (stav k 1.1.2011)¹⁷ a dle uvedeného měřítka je po České Třebové, Ústí nad Orlicí, Vysokém Mýtě, Lanškrouně, Chocni, Letohradě a Žamberku osmým největším městem okresu Ústí nad Orlicí. Králíky jsou obcí s rozšířenou působností (obec III. stupně), do jeho správního obvodu spadají vedle již dříve integrovaných obcí také sousední Červená Voda, Dolní Morava, Lichkov a Mladkov. Takto vymezené území má rozlohu 15 874 ha. Tento pověřený úřad vykonává státní správu v přenesené působnosti pro obce Červená Voda, Králíky, Dolní Morava, Lichkov, Mladkov, tj. pro 8 963 obyvatel (stav k 01.01.2011)¹.

---

¹⁷ Počty obyvatel v obcích [on-line] [citace 04.03.2011] dostupné z www:

<http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>

Oblast je obklopená horami: na jihozápadě ji tvoří výběžek Orlických hor Bukovohorská hornatina s nejvyšší horou Suchým vrchem (995m), na jihovýchodě výběžek Hanušovické vrchoviny Jeřáb (1003m) – předhůří Hrubého Jeseníku a na severovýchodě masiv Králického Sněžníku (1424m), který je po Krkonoších a Jeseníkách třetím nejvyšším pohořím v České republice. Králický Sněžník byl v roce 1990 vyhlášen Národní přírodní rezervací. Masiv králického Sněžníku je označován jako „střecha Evropy“, poněvadž jeden z jeho vrcholů – Klepý – tvoří hlavní evropské rozvodí, voda z jeho svahů je potoky a řekami odváděna do přítoků Černého, Severního a Baltského moře.

3.1.2 Současnost města Králíky

Současné záměry obce určují zejména specifické alokační a přírodní podmínky obce. Slabší dopravní přístupnost koresponduje s polohou tohoto menšího příhraničního města s nižším stupněm hospodářské významnosti. Oblast Králicka je navíc zasazena v kotlině, jež je obstoupená horskými pásmy a velká část této oblasti je chráněným územím. Zejména tato fakta brání významnějšímu rozvoji obce, neboť jednou z hlavních priorit obce je životní prostředí. Proto se obec zaměřuje především na podporu terciálního sektoru, hlavně tedy na služby spojené s cestovním ruchem. V poslední době ovšem jak se říká „se blýská na lepší časy“, kdy se v obci Králíky rozjíždějí nebo budují podniky, kteří zde rozjíždí průmyslovou výrobu, zaměřenou především na výrobu plastových výlisků a to v průmyslových areálech bývalé výroby žárovek Tesla, kde již dvě společnosti využili těchto průmyslových prostor popř. v areálu k výrobě tkanin Hedva dostupnými inženýrskými sítěmi. V obou případech se jedná o firmy z blízkého okolí, které rozšiřují svou výrobu. Tito noví investoři jsou tak dobrým příslibem pro obec Králíky do budoucnosti a snížením již tak v této oblasti poměrně vysoké míry nezaměstnanosti.

V létě Králicko nabízí ideální podmínky pro turistiku a cyklistiku, v zimě především díky horskému klimatu široké využití sjezdového a běžeckého lyžování. Co se týká zimního vyžití v okolí Králicka, chtěl bych dodat, že v průběhu zhruba posledních 18 měsíců byly převážně ze zdrojů Evropské unie vybudovány 2 nádherné zimní areály v Dolní Moravě a v obci Červená Voda. Zájemci o válečnou tematiku mohou navštívit také nově vybudované Vojenské muzeum, které svou bohatou expozici (tanky, zbraně, a jinou historickou tematikou 2. Světové války) je jednou z největších atrakcí

této oblasti. Lze je možnost navštívit velmi zachovalý a mohutný systém československého pohraničního opevnění z let 1935-1938. Jedinečná poloha umožňuje krátkodobé návštěvy sousedního Polska, turisté tu mohou kromě silničního a železničního přechodu využít i husté sítě hraničních přechodů pro pěší a cyklisty. Králicko je jednou z nejméně ekologicky poškozených a zároveň turisticky neprávem opomíjených oblastí v České republice, a proto i ideální oázou klidu pro strávení dovolené.

Město je centrem mikroregionu s názvem Králicko

obr. 3. 2 : Logo mikroregionu

Zdroj: Interní materiál– MěÚ Králíky

3.2 Městský úřad Králíky

Od 1. 1. 2003 se Městský úřad změnil na Pověřený úřad III. stupně. MěÚ tvoří starosta, místostarosta, tajemník a další zaměstnanci.

Městský řad je tvořen pro jednotlivé úseky činností následujícími odbory:

1. kancelář úřadu,
2. odbor vnitřních věcí,
3. odbor majetkový,
4. odbor finanční,
5. odbor sociálních věcí a zdravotnictví,
6. odbor obecní živnostenský úřad,
7. odbor regionálního rozvoje,
8. odbor výstavby a technické správy,
9. odbor životního prostředí,
10. odbor školství, kultury a tělovýchovy.

Každý odbor má svého vedoucího, který kontroluje dodržování právních předpisů při činnosti svého odboru, včasnost a kvalitu plnění úkolů pracovníky odboru a provádí statistickou a rozborovou činnost.

Pověřený úřad vykonává státní správu v přenesené působnosti pro obce Červená Voda, Králíky, Dolní Morava, Lichkov, Mladkov, tj. pro necelých 10 000 obyvatel.

3.3 Příspěvkové organizace a obchodní společnosti Města Králíky

Město Králíky má zřízené následující příspěvkové organizace a obchodní společnosti:

Mateřská škola Moravská, Králíky, okres Ústí nad Orlicí

Mateřská škola Pivovarská, Králíky, okres Ústí nad Orlicí

Mateřská škola Červený Potok, Králíky, okres Ústí nad Orlicí

Gymnázium a základní škola Králíky

Základní umělecká škola Králíky

Školní jídelna Králíky

Městské muzeum Králíky

Městská knihovna Králíky

Klub Na Střelnici

Služby města Králíky s.r.o. jedná se o jedinou obchodní společnost založenou a vlastněnou obcí Králíky.¹⁸

3.4 Služby města Králíky

3.4.1 Důvody přeměny z příspěvkové organizace na obchodní společnost

---

¹⁸ Příspěvkové organizace města Králíky [on-line] [citace 24.03.2011] dostupné z www:

<http://www.kraliky.eu>

V dřívější době, tedy do poloviny roku 2004 fungovaly Technické služby města Králíky jako příspěvková organizace města, ale v průběhu doby a v rámci rostoucího trendu mnoha podobných organizací poskytujících služby pro město, se město Králíky rozhodlo v přeměnu na obchodní společnost typu společnosti s ručením omezeným a to s názvem Služby města Králíky a to především k níže uvedeným důvodům:

- a) příliš zastaralé vybavení příspěvkové organizace, především strojního zařízení. Při pořízení nového spol s r.o. může lépe využít ekonomických nástrojů;
- b) s.r.o. bude moci poskytovat služby i třetím subjektům, což má za následek větší efektivitu práce a lepší využití prostředků společnosti, např. plné vytížení zaměstnanců;
- c) město bude v jiné pozici než u příspěvkové organizace, tzn. nebude poskytovat společnosti dotace, ale bude v pozici¹⁹ zákazníka, což pro město znamená, že bude za služby platit jako běžný zákazník
- d) nedokonalé postavení týkající se majetku příspěvkové organizace, která ho má od svého zřizovatele pouze svěřen do užívání. Na rozdíl od toho, společnost s r.o., může s majetkem nakládat jako vlastník

3.4.2 Základní charakteristika a činnost Služeb města Králíky, s.r.o.

Obr. 3.3 Znak Služby města Králíky

Zdroj: SMK, Králíky, s.r.o. interní materiál

Obchodní společnost Služby města Králíky, s.r.o., (dále jen „SMK“) zahájila svou činnost 1. července 2004 jako nástupnická organizace Technických služeb Králíky (příspěvkové organizace). Její hlavní náplní je především práce v komunálních

---

¹⁹ PECHÁČKOVÁ, Marie. Městský úřad Králíky, vedoucí finančního odboru [rozhovor 2011-03-18]

službách, sekání travnatých ploch a celková údržba města. Další činností je provozování tepelného hospodářství městských bytů, škol a mateřských školek, dále pak svoz komunálního a některého nebezpečného odpadu. Společnost provozuje čistírnu odpadních vod, ČOV a kanalizace. V současné době společnost SMK Králíky, s.r.o., zaměstnává 22 stálých zaměstnanců a 5 sezónních zaměstnanců, kteří si SMK zajišťuje přes Úřad práce v Králíkách, především k úklidu komunikací a udržování zeleně v obci.

Mezi zajímavé činnosti společnosti pro občany patří zajištění dopravy a nejrůznějších pozemních úprav pozemků (výkopové práce, dovoz stavebního materiálu atd.). Na podzim provádí organizace převážně úklid města od listí a v zimě probíhá usilovná práce a někdy i boj se zimní přírodou a odklizením sněhu ze zavátých vozovek v obci i chodníků.

Hlavní činnost SMK

- a) údržba zeleně,
- b) nakládání s odpady,
- c) nákladní autodoprava,
- d) veřejné osvětlení,
- e) údržba komunikací,
- f) tepelné hospodářství,
- g) správa nemovitostí,
- h) správa veřejných pohřebišť,
- i) provoz koupaliště a veřejných WC,
- j) čistírna odpadních vod a městská kanalizace
- k) pronájem koncertního pódia a přívěsných vozíků,
- l) odchyt toulavých zvířat.²⁰

3.4.3 Průběh založení obchodní společnosti Služby města Králíky, s.r.o.,

---

²⁰ Služby města Králíky, s.r.o., [on-line] [citace 24.03.2011] dostupné z [www: http://www.sluzbymestakraliky.cz/](http://www.sluzbymestakraliky.cz/)

V dřívější době v obci Králíky byla zřízena příspěvková organizace pod názvem Technické služby. V roce 2003 se vedení města rozhodlo k významnému kroku, a to založení obchodní společnosti ve výlučném vlastnictví města, a to konkrétně ke společnosti s ručením omezeným, kdy převezme veškeré povinnosti vykonávající příspěvková organizace.

Důležitým datem týkající se založení uvedené obchodní společnosti je den 23.09.2003, kdy proběhlo mimořádné zasedání zastupitelstva Města Králíky, jehož jediným bodem k projednání bylo založení obchodní společnosti Služby města Králíky, s.r.o., a to ve 100 % vlastnictví města. V úvodu se projednávaly veškeré právní kroky vedoucí k založení s.r.o., a též jednotlivé body zakladatelské listiny. Následně byli představeni jednotliví kandidáti do tříčlenné dozorčí rady společnosti s ručením omezeným. Dále bylo vypsáno výběrové řízení na funkci jednatele a ředitele společnosti. Do doby schválení nového jednatele bude uvedená funkce vykonávána starostou obce. Zastupitelstvo dále přijalo usnesením obsah zakladatelské listiny.

Dne 09.12.2003 na zasedání zastupitelstva schváleny stanovy obchodní společnosti Služby města Králíky, s.r.o., Na základě těchto stanov určeny mimo jiné zastupitelstvu města následující rozhodovací funkce ve věci:

2. schvalování stanov a jejich změn,
3. změny obsahu zakladatelské listiny,
4. zvýšení nebo snížení základního kapitálu,
5. hodnotě nepeněžitého vkladu společníka.

Dne 11.12.2003 proběhlo výběrové řízení na místo jednatele a ředitele v jedné osobě společnosti Služby města Králíky s.r.o.

Dne 16.12.2003 jednalo zastupitelstvo města a na svém mimořádném zasedání nedospělo hlasováním k jednoznačnému doporučení. Rada obce jako orgán společnosti a to valná hromada schválila téhož dne ředitele a jednatele společnosti.

Dne 19.12.2003 ohlásila společnost Služby města Králíky, s.r.o., prostřednictvím svého jednatele příslušné živnosti.

Dne 10.02.2004 byla vydána živnostenská oprávnění a byla podána žádost o zápis do obchodního rejstříku.

Dne 29.03.2004 byla společnost Služby města Králíky, s.r.o., zapsána do obchodního rejstříku a od tohoto dne je evidováno datum vzniku společnosti a od této doby obchodní společnost Služby města Králíky, s.r.o., změnila 4x jednatele a zároveň ředitele společnosti v jedné osobě, což je považováno za celkem důležitý prvek vzhledem ke schopnostem každého z ředitelů, kteří tuto společnost vedli a přispěli tak i k jejímu dalšímu rozvoji, i když na druhou stranu je pravdou, že určité vize, které si hodlaly splnit nedotáhly vzhledem buď k jejich odvolání či odchodu z jejich vůle..^{21 22}

3.4.4 Porovnání hospodaření Technické služby (PO) a SMK, s.r.o. Králíky

Tato část je zaměřena na porovnání hospodaření příspěvkové organizace (PO) Technické služby s plánem, který byl vytýčen pro činnost obchodní společnosti pro rok 2005 a dále na hospodářskou činnost obchodní společnosti Služby města Králíky, s.r.o., v jednotlivých letech. Práce je zaměřena na časový horizont do roku 2007 i z důvodu přesnějšího porovnání údajů v jednotlivých letech po sobě následujících s ohledem na předchozí činnost příspěvkové organizace.

Tabulka č. 3.1 Srovnání nákladu a výnosů za technické služby a plán jako SMK, s.r.o.,

Počet prac. míst	23,0	23,0	24,0		21,0
Technické služby	2002- PO	2003-PO	01-06 2004 PO	Průměr TS	Plán SMK, s.r.o., rok 2005
NÁKLADY					
Materiál a ND	1 188 746	1 347 006	642 984	1 273 907	1 483 000

²¹ PECHÁČKOVÁ, Marie. Městský úřad Králíky, vedoucí finančního odboru [rozhovor 2011-03-18]

²² Zápis zastupitelstva obce Králíky 2003-2004

Energie	823 987	592 254	265 986	649 404	3 060 897
Opravy	329 029	557 699	267 540	473 936	3 323 862
Služby	2 399 780	1 677 387	1 024 388	2 041 981	2 310 290
Nájemné - město	0	0	0	0	187 500
Mzdy a pojistné	3 475 753	3 623 649	1 840 868	3 593 713	4 973 740
Daně a poplatky		322 988	13	107 671	54 000
Ost. prov. náklady	380 190	301 192	159 468	333 439	266 804
Odpisy	630 996	2 084 292	1 033 848	2 075 994	2 834 066
Tvorba rezervy na opravy	0	0	0	0	725 000
Úroky úvěry	0	0	0	0	177 472
Daň z příjmu	285 463	0	0	0	0
CELKEM	9 513 944	10 506 467	5 235 095	10 550 045	19 369 631
Provozní dotace - město	3 720 000	2 231 000	1 335 000	2 873 667	0
Výnosy - město	5 406 929	6 190 444	3 032 074	5 887 174	14 642 066
Výnosy - cizí	2 170 061	1 021 314	536 106	1 421 202	4 762 448
CELKEM	11 297 010	9 442 758	4 903 180	10 182 043	19 404 512
Hospodaření	1 783 066	- 1 063 709	- 331 915	- 368 003	7 880

Zdroj: Městský úřad Králupy – finanční odbor

Komentář – Příspěvková organizace Technické služby

- a) hospodařila ve srovnávaném období deficitně a tento deficit byl sanován provozní dotací města
- b) účetní odpisy byly uplatněny u ČOV (kanalizace) a dopravní techniky, tj u majetku města, které ho svěřila TS do správy a které snižovaly celkový HV ke zdanění
- c) TS nemohly využít žádné optimalizační nástroje pro aktivní ovlivnění hospodářského výsledku, který je základem pro stanovení daně z příjmů právnických osob.

Město tedy (zjednodušeně) hradilo:

(průměrné hodnoty za období 2002- 06/2004)

TS provozní dotace	2 873 667
<u>Služby pro město</u>	<u>5 887 174</u>
Celkem	8 760 840
Úhrada deficitu navýšením provozní dotace	<u>368 003</u>

CELKEM: 9 128 843 Kč

Služby města Králíky, s.r.o.,

- a) podnikatelský subjekt (100 % vlastníkem je město, tj. rozhodovací pravomocí zachovány pro město),
- b)** lze využít optimalizační nástroje Zákona o dani z příjmu (např. tvorba rezerv, tvorba OP k pohledávkám po splatnosti),
- c) transparentní hospodaření (plán 2005 s možností střednědobého plánování 2006-2007) na jednotlivá střediska s uplatněním controllingových nástrojů (řízení nákladů z hlediska priorit města),
- d) majetek města je SMK pronajat formou pronájmu podniku.

VÝHODA: majetek zůstává městu – je pouze pronajat a tento pronájem je daňově účinný (daňové odpisy, tvorba rezerv)

Z pronajímaného majetku je nájemce povinen platit pronajimateli nájemné, min. ve výši odpisů

e) SMK je plátcem DPH (opravy pronajatého majetku)

f) Relativně snadné získání úvěrových zdrojů na investice, strategické opravy atd. s využitím ručení města ve vazbě na celkovou opotřebovanost majetku města ke konci roku 2004.

Celkový přínos: fakturované služby pro město:		10 224 066
(plán 2005)	nájemné městu za nájem	- 2 513 966
<u>tvorba rezerv na budoucí opravy majetku města:</u>		<u>- 680 000</u>
CELKEM		7 030 099 Kč

3.4.5 Hospodaření SMK, s.r.o.,

Při hospodaření SMK bylo hlavním obdobím, na které bylo zaměřené veškeré sledování, především to, které následovalo po transformaci z příspěvkové organizace na obchodní společnost ÚSC a to z toho důvodu, aby uvedené hodnoty výsledku byly co nejvěrohodnější vzhledem k faktu, že k dané přeměně z příspěvkové na obchodní společnost došlo již před sedmi lety (v roce 2004) , bylo by nevhodné srovnávat výsledky hospodaření za doby příspěvkové organizace s výsledky obchodní společnosti např. za rok 2010.

Služby města Králíky s.r.o., obchodní společnost s majetkovou účastí města Králíky

Tabulka č. 3.2 Vývoj majetku Služby SMK, s.r.o., (v tis. Kč) za rok 2005

Vklad města	Podíl města v %	Základní jmění	HV ke dni 31.12.2005	HV minulého období*	Stálá aktiva ke dni 31.12.2005*	Oběžná aktiva ke dni 31.12.2005*	Vlastní kapitál HV běžného roku	Cizí zdroje	Přijaté půjčky
200	100	200	-21	-166	47 501	7 942,0	179,0	55 264,0	2 000,0

Zdroj: Interní zdroj – Finanční odbor MěÚ Králíky

Tabulka č. 3.3 Vývoj hospodářského výsledku (v tis. Kč) za rok 2005

Náklady *	Výnosy*	Hospodářský výsledek roku 2005*	Hospodářský výsledek minulého období*
16 074	16 053	-21	-166

Zdroj: Interní zdroj – Finanční odbor MěÚ Králíky

* Údaje čerpány z Výkazu zisku a ztráty v druhovém členění + zisk před zdaněním (ztráta)

** Údaje čerpány z výkazu Rozvaha účetní jednotky

Tabulka 3.4 - Vývoj majetku společnosti **Služby SMK, s.r.o.**, (v tis. Kč) za rok 2006

Vklad města	Podíl města v %	Základní jmění	HV ke dni 31.12.2005	HV minulého období*	Stálá aktiva ke dni 31.12.2005**	Oběžná aktiva ke dni 31.12.2005**	Vlastní kapitál HV běžného roku	Cizí zdroje	Přijaté půjčky
1 800	100	1 800	- 76,0	- 26,0	48 139,0	3 975,0	1 876,0	52 816	2 000,0

Zdroj: Interní materiál – Finanční odbor MěÚ Králíky

Tabulka č. 3.5 Vývoj hospodářského výsledku společnosti (v tis. Kč) za rok 2006

Náklady *	Výnosy*	Hospodářský výsledek roku 2006*	Hospodářský výsledek minulého období*
16 055	15 979	-76,0	-26

Zdroj: Interní materiál – Finanční odbor MěÚ Králíky

* Údaje čerpány z Výkazu zisku a ztráty v druhovém členění + zisk před zdaněním (ztráta)

** Údaje čerpány z výkazu Rozvaha účetní jednotky

Tabulka 3.6 - Vývoj majetku společnosti Služby SMK, s.r.o., za rok 2007 (v tis. Kč)

Vklad města	Podíl města v %	Základní jmění	HV ke dni 31.12.2007	HV minulého období*	Stálá aktiva ke dni 31.12.2007 **	Oběžná aktiva ke dni 31.12.2007 **	Vlastní kapitál HV běžného roku	Cizí zdroje	Přijaté půjčky
1 800	100	1 800	-1 139	-76	44 375,00	2 927,00	1 800,0	46 759	1660,0

Zdroj: Interní materiál – Finanční odbor MěÚ Králíky

Tabulka č. 3.7 Vývoj hospodářského výsledku (v tis. Kč) za rok 2007

Náklady *	Výnosy*	Hospodářský výsledek roku 2007*	Hospodářský výsledek minulého období*
17 205	16 066	-1 139	-76

Zdroj: Interní materiál – Finanční odbor MěÚ Králíky

Z uvedených zjištění vyplývá, že hospodářský výsledek není zvláště ztrátový a v porovnání s hospodařením příspěvkové organizace je pro město Králíky mnohem úspornější, čímž došlo k jednomu ze základních předpokladu zřízení uvedené obchodní společnosti. Co se týká vzniklého HV v roce 2007, je dána tato ztráta především tím, že došlo k zásadním investicím, které nebyly dostatečně pokryty, koupě traktoru nového popelářského vozidla pro činnost na odvoz komunálního odpadu. Z hlediska hospodaření je i z výše uvedených výpočtů hospodaření považována obchodní společnost zřízená městem Králíky a to i vzhledem k promptnější reakci na nové ekonomické trendy a vývoje. V současné lze situaci popsat tak, že je situace ještě lepší a za rok.

4. ZHODNOCENÍ VHODNOSTI ORGANIZAČNÍCH FOREM ZAJIŠŤOVÁNÍ SLUŽEB PRO MĚSTO

4.1 Formy organizačních forem zřizovaných ÚSC

V ČR čisté veřejné statky územní samospráva zabezpečuje v současné době většinou prostřednictvím tzv. organizačních složek, které nemají právní subjektivitu a jsou napojeny na rozpočet svého zřizovatele, tzn. obce nebo kraje, všemi svými příjmy a výdaji. Smíšené veřejné statky zabezpečují zpravidla prostřednictvím zřizovaných příspěvkových organizací. Ty mají právní subjektivitu a jsou napojeny na rozpočet svého zřizovatele saldem – zpravidla příspěvkem z rozpočtu (na provoz a na investice, výjimečně odvodem do rozpočtu zřizovatele).

Organizační složky a příspěvkové organizace jsou typem neziskové organizace. Nejsou zřizovány za účelem dosahování zisku, ale proto, aby na neziskovém principu zabezpečovaly pro občany veřejné statky a tím uspokojovaly jejich potřeby.

4.1.1 Formy organizací vhodné pro technické služby

Co se týká příspěvková organizace tak by si měla vybrat takovou činnost, u které se nepředpokládají mimořádné výkyvy v hospodářském výsledku. V případě, že by u příspěvkové organizace vznikaly nepravidelné zisky, je vhodnější zvolit jiný typ společnosti, např. s.r.o., než-li příspěvkovou organizací, u které je obtížnější získat odvody ze zisku. Příspěvkovým organizacím se svěřují takové služby, u kterých se větší část nákladů pokrývá příjmy z poplatků, proto je svým způsobem vhodná i k financování služeb města (např. poplatek za popelnice). Z výše uvedeného je zřejmé, že v dnešní době je cílem každé organizace poskytovat co nejkvalitnější a nejspolehlivější služby. Schopnost brát si úvěr je pro příspěvkové organizace výrazně omezena na rozdíl od společnosti s ručením omezeným. Provedeným průzkumem bylo zjištěno, že většina obcí a měst zřídila technické služby, které se starají o čistotu v obci a svoz komunálního odpadu a např. zimní údržby a to ve formě obchodní společnosti typu společnosti s ručením omezeným. Tato skutečnost je tedy přímým důkazem toho, že obchodní společnost typu s.r.o., je dobře fungující systém, používající se velmi často při poskytování veřejných služeb, které zajišťuje daný územně samosprávním celek. Není pochyb o tom, že příspěvkové organizace zajišťující veřejné služby vykonávali či vykonávají tyto služby špatně, ale je zřejmé,

že je to již přežitá věc a z důvodu neustále rostoucích požadavků na veřejné služby nejsou schopny tyto služby zajišťovat tak efektivně jak je tomu v případě obchodní společnosti, neboli jinak řečeno nemají k tomu takové prostředky, jak věcně tak finanční, kterými by mohly svou činností konkurovat obchodní společnost zajišťující tyto služby pro dané město.

Příspěvkové organizace jsou právníckými osobami, kdy jsou však na zřizovateli závislé s užíváním jeho majetku a přístupem ke kapitálu k rozšiřování majetku

4.2 Transformace příspěvkové organizace na obchodní společnost

Snahou územně samosprávných celků je najít náhradu za dnes již „patrně přežitou“ příspěvkovou organizaci. Je pravda, že územní samosprávné celky se při zakládání či zřizování právníckých osob nemusí omezovat jen na příspěvkové organizace, ale mohou volit z několika různých možných právních forem. K tomu je nutné ovšem dodat, že kraje převzaly v roce 2001 a 2003 od státu většinu svých organizací, které měly formu příspěvkových organizací. Z tohoto důvodu především myšlenky jednotlivých obcí a krajů nevedou k tomu, jakou novou organizaci z hlediska jejího druhu založit, ale spíše k tomu do jaké jiné právní formy dosavadní příspěvkovou organizací transformovat. U pojmu transformace bych je nutné uvést a zdůraznit zřejmý rozdíl, aby nedocházelo k záměně pojmu transformace jak ji známe u obchodních společností, kdy se sice mění právní forma, ale před přeměnou i po přeměně se stále jedná o též subjekt. V případě transformace u příspěvkové organizace na obchodní společnost totiž musí paralelně vedle sebe existovat 2 subjekty – příspěvková organizace a obchodní společnost. Obchodní společnost v důsledku realizovaného procesu transformace začne vykonávat činnosti, které dosud vykonávala příspěvková organizace a převezme její práva a závazky a také zaměstnance.

4.2.1 Výhody transformace z příspěvkové organizace na obchodní společnost

Při rozhodování zda příspěvkovou organizaci přeměnit na obchodní společnost je potřeba zvážit veškeré výhody a nevýhody takového kroku. Výčet hlavních výhod transformace z příspěvkové organizace na obchodní společnost bych shrnul do následujících bodů:

1. obchodní společnost je samostatným právním subjektem, který může vlastnit majetek a ve svém finančním hospodaření není omezen jako příspěvková organizace,
2. v obchodní společnosti je jasně definována odpovědnosti členů představenstva (resp. jednatele) a dozorčí rady při výkonu jejich funkce,
3. územní samosprávný celek v pozici zakladatele obchodní společnosti ručí za závazky společnosti pouze do výše nesplaceného vkladu,
4. územní samosprávný celek jako jediný společník společnosti může nadále rozhodovat o vývoji a směřování dané společnosti, např. schválení nákupu nového zařízení pro technické služby,
5. vzniklá obchodní společnost má mnohem lepší možnosti k motivace a odměňování pracovníků i managementu, než jak tomu je u příspěvkových organizací,
6. vzhledem k faktu, že obchodní společnost může majetek vlastnit, řeší se transformací odpisová a daňová optimalizace, tzn., že jej mohou bez problému odepisovat a o daňové odpisy pak mohou následně snížit daňový základ.

Právní úprava nevylučuje, že územně samosprávný celek má možnost vložit svůj majetek do založené obchodní společnosti, ovšem je třeba, aby si uvědomil, že vkladem majetku do základního kapitálu obchodní společnosti, převádí tento majetek fakticky vzniklé obchodní společnosti a ztrácí nad ním veškerá majetková práva, proto je na zvážení daného ÚSC, zda vloží veškerý majetek do obchodní společnosti, který byl ve správě příspěvkové organizace, nebo zda zvolí jinou cestu.

Za nepeněžitý majetek vložený ÚSC do obchodní společností může být jen majetek, jehož hospodářskou hodnotu lze vyčíslit a může ji daná společnost využít ke svému podnikání. Hodnota nepeněžitých vkladů musí být uvedena ve společenské smlouvě či zakladatelské smlouvě či listině.

Hlavní cíle, pro které obce a města přistupují k tomuto celkem náročnému procesu transformace jsou:

1. Možnost svobodnějšího a operativnějšího rozhodování o finančních prostředcích, které není možné u stávajících příspěvkových organizací zřizovaných městem či státem. S tím souvisí ovšem také zvýšení odpovědnosti transformovaných subjektů za hospodaření s těmito prostředky.
2. Výlučná odpovědnost statutárních orgánů transformovaných subjektů (jednatelé u s. r. o.) za činnost těchto subjektů. Město tak již neřeší – a ani řešit nemůže – vnitřní, zejména personální záležitosti těchto subjektů.
3. Rovnější přístup subjektů, realizujících uveden činnost jako veřejnou službu, k veřejným prostředkům.
4. Vytvoření určité sítě spolupráce s jinými soukromoprávními organizacemi, za účelem další spolupráce vedoucí k vylepšení činnosti dané společnosti.

Je nutné ještě dodat, že transformaci příspěvkové organizace na obchodní společnost nelze brát na lehkou váhu. Jde o poměrně složitý proces, který musí být dostatečně s předstihem a důkladně připraven. S tím souvisí a doporučuje se, aby si daná obec, která se do této transformace pustí, udělala ekonomickou rozvahu především z důvodu, aby následně nebyla daná obec překvapena nenadálými a zbytečnými náklady, nebo pozdního zjištění, že transformace z příspěvkové organizace na obchodní společnost nebyla zdaleka tou nejvhodnější volbou, jakým způsobem dosáhnout kýženého užitku. Je tedy důležité dostatečně promyslet a vykalkulovat, zda výše uvedenou transformaci uskutečnit či ne.

4.2.2 Zpětná transformace z obchodní společnosti na příspěvkovou organizaci

je také možná zpětná transformace. Např. z důvodu privatizace obchodního podílu ÚSC jinému zájemci (např. prodej celého nebo části obchodního podílu strategickému investorovi). Nový zájemce nemusí mít zájem o provozování veškeré činnosti obchodní společnosti, ale třeba jen o lukrativní druhy činností. Část majetku nehodícího se zájmům strategického investora může být zpětně prodána ÚSC jako akcionáři (společníkovi), který jej svěří existující nebo nově zřízené PO. Také může být takový majetek z obchodní společnosti přímo darován PO. Jestliže část majetku byla obchodní společností pouze pronajímána, nájemní smlouva se ukončí, případné technické zhodnocení pronajatého majetku musí být také vypořádáno. Související

závazky lze převést např. na základě § 531 občanského zákoníku – převzetí dluhu. Jedná se o složité problémy u ÚSC z hlediska jeho rozpočtového hospodaření.

Je nutné ještě dodat, že transformaci příspěvkové organizace na obchodní společnost nelze brát na lehkou váhu. Jde o poměrně složitý proces, který musí být dostatečně a s předstihem a důkladně připraven. S tím souvisí a doporučuje se, aby si daná obec, která se do této transformace pustí, udělala ekonomickou rozvahu především z důvodu, aby následně nebyla daná obec překvapena nenadálými a zbytečnými náklady, nebo pozdního zjištění, že transformace z příspěvkové organizace na obchodní společnost nebyla zdaleka tou nejvhodnější volbou, jakým způsobem dosáhnout kýženého užitku. Je tedy důležité dostatečně promyslet a vykalkulovat, zda výše uvedenou transformaci uskutečnit či ne.

5. ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo ukázat způsob financování hospodaření obce v souvztáznosti s hospodařením neziskových organizací a dále transformaci příspěvkové organizace na obchodní společnosti typu s.r.o., což je demonstrováno na organizaci Služby města Králíky, s. r. o., která byla transformována v průběhu let 2003-2004 z příspěvkové organizace na obchodní společnost založenou územně samosprávným celkem.

Práce je zaměřená na činnost příspěvkových organizací a obchodních společností, kterou lze považovat za nejčastější formu pro vykonání činností územně samosprávným celkem.

Co se týká hlavního motivu či vize pro výběr tématu pro tuto bakalářskou práci bylo ukázat např. představiteli obce fakt, že příspěvková organizace není v dnešní moderní době nejideálnějším řešením při rozhodování územně samosprávného celku jakou neziskovou organizaci si zvolit. Obchodní společnost typu a.s. nebo s.r.o. založenou územně samosprávným celkem lze považovat za podstatně lepší řešení a z hlediska jednotlivým forem hospodaření v České republice a také z hlediska dané obce, která má s chodem této společnosti mnohem méně starosti, a to jak finančních, tak i se samotným stavem majetku, než jak tomu je u příspěvkové organizace obce.

Je nutné uvést, že společnost Služby města Králíky, s.r.o., se za dobu co se stala uvedenou obchodní společností, zasloužila o mnohem kvalitnější služby pro občany dané obce a to k přihlédnutí k tomu, že bylo pořízeno několik nových strojů, které přispívají k celkově lepším a kvalitnějším službám a celkově hospodaření SMK Králíky, je na velmi dobré úrovni. Je potřeba dodat, že za zhruba 7 let existence SMK, s.r.o., se na funkci jednatele a zároveň ředitele společnosti vystřídali 4 ředitelé, kteří každý svým způsobem obohatili a ve většině případů zlepšili hospodaření uvedené společnosti, kdy si stáli za svou filozofií. Na druhou stranu je nutné dodat, že minimálně jeden z nich své vize, které měl do budoucna nestihnout, za dobu své působnosti, přeměnit ve skutečnost. Občané jsou s veškerými službami SMK velmi spokojeni, což je asi ten hlavní ukazatel, že svou práci vykonávají velmi dobře a také ten fakt, že transformace provedena z příspěvkové organizace na obchodní

společnost měla zajisté smysl a splnila to, co od této změny samotné město Králíky očekávalo.

SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY

- [1] PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1 vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
- [2] PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vyd.* Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- [3] REKTOŘÍK, J. A KOL. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2010. 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5.
- [4] PROVAZNÍKOVÁ R. *Financování měst, obcí a regionů*. 2. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: Grada Publishing 2007, 2009 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- [5] HAVLAN P. – *Majetek obcí a krajů v platné právní úpravě*. 1.vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2004. ISBN 80-7201-453-6
- [6] SPRÁVNÍ PRÁVO, odborný časopis, ROČNÍK XLIII, ČÍSLO 6. Ministerstvo vnitra, Praha. ISSN 0139-6005.
- [7] MARKOVÁ, Hana, *Finance obcí, měst a krajů*. 1. vyd. Praha: Orac, 2000. 190 s. ISBN 80-861-9923-1.
- [8] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- [9] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- [10] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.
- [11] Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).
- [12] **Interní materiály:**.
- [13] PECHÁČKOVÁ, Marie. Městský úřad Králíky, vedoucí finančního odboru [rozhovor 2011-03-18].
- [14] **Interní materiály obce Králíky:**
- [15] Zápis zastupitelstva obce Králíky – 2003, 2004

[16] Závěrečný účet obce Králíky za rok 2005,2006,2007

[17] **Internetové adresy:**

[18] URL: [http:// www.kraliky.eu](http://www.kraliky.eu)

[19] URL: [http:// www.czso.cz](http://www.czso.cz)

[20] URL: <http://www.sluzbymestakraliky.cz/>

[21] URL: <http://denik.obce.cz>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČOV	Čistička odpadních vod
PO	Příspěvková organizace
SMK	Služby města Králíky
ÚSC	Územně samosprávný celek

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Šumperku dne 11.5.2011

.....

Martin Šmolík

Adresa trvalého pobytu studenta: Dolní Orlice 92,

561 69 KRÁLÍKY

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Výsledovka SMK, s.r.o., Králíky pro rok 2010

Příloha č. 2 Grafy čerpání rozpočtu obce Králíky pro rok 2005 v tis. Kč

Příloha č. 3 Grafy čerpání ze státního rozpočtu 2005 v tis. Kč

Příloha č. 1 – Výsledovka SMK, s.r.o., za rok 2010

Konto	Číslo konta	Úplný název	Celkem za rok v Kč
C	501	Spotřeba materiálu	1 872 779,09
5	502	Spotřeba elektrické energie	1 376 663,19
5	503	Spotřeba plynu	2 777 947,24
5	504	Prodané zboží	71 144,48
5	511	Oprava a údržba	542 175,34
5	512	Cestovné	8 424,30
5	513	Náklady na reprezentaci	5 852,47
5	518	Služby	5 910 527,42
5	521	Mzdové náklady	4 277 052,00
5	524	Zákonné soc.a zdrav. pojištění	1 457 493,00
5	527	Příspěvky na stravování	166 215,00
5	528	Ostatní sociální náklady	6 612,70
5	531	Daň silniční	34 374,00
5	538	Ostatní daně a poplatky	29 509,00
5	544	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	32 722,68
5	543		4 500,00
5	545	Ostatní pokuty a penále	47 841,00
5	546	Odpis pohledávky - daň.náklad	7 913,90
5	548	Pojištění	279 951,74
5	551	Odpisy DHM,DNM	1 603 587,60
5	562	Zaplacené úroky	59 954,96
5	563	Kursově náklady	7 170,67
5	568	Bankovní náklady	34 605,68
5	582	Škody	1 060,00
5	588		52 988,00

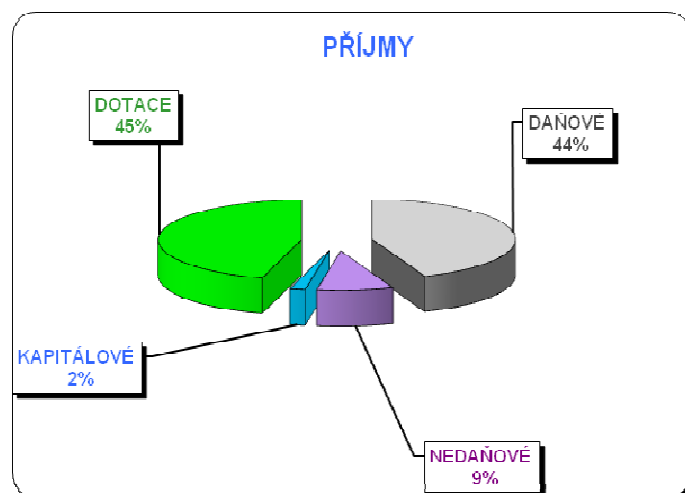
5	595		6 240,00
Celkem z 5			20 675 305,46
6	601	Tržby za vlastní výroby	0,20
6	602	Tržby z prodeje služeb	15 401 509,82
6	604	Tržby za zboží	33 727,43
6	614	Tržby město	5 423 583,28
6	621	Aktivace materiálu	166,66
6	641	Tržby z prodeje majetku	2 916,67
6	642	Tržby z prodeje majetku	0,00
6	648	Ostatní provozní výnosy	60,18
6	662	Úroky	4 394,23
6	663		3 680,62
6	688	Mimořádné výnosy - ostatní	36 945,98
Celkem z 6			20 906 985,07
ROZDÍL		Hospodářský výsledek - zisk	231 679,61

Zdroj: Interní materiál – SMK, s.r.o., Králíky

Příloha č. 2 – Grafy čerpání rozpočtu za rok 2005 v tis. Kč

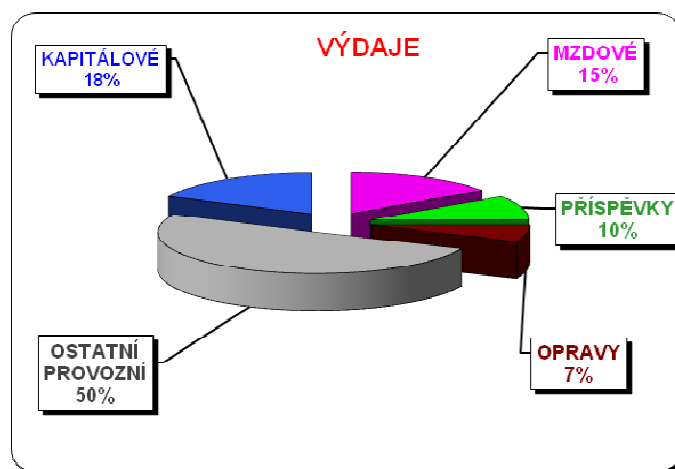
PŘÍJMY

DAŇOVÉ	38 074,18
NEDAŇOVÉ	7 450,72
KAPITÁLOVÉ	1 502,22
DOTACE	39 395,50
PŘÍJMY CELKEM	86 422,62

VÝDAJE

MZDOVÉ	13 264,93
PŘÍSPĚVKY PO	8 214,85
OPRAVY A ÚDRŽBA	5 570,17
OSTATNÍ PROVOZNÍ	43 232,18
KAPITÁLOVÉ	15 376,78
VÝDAJE CELKEM	85 658,92

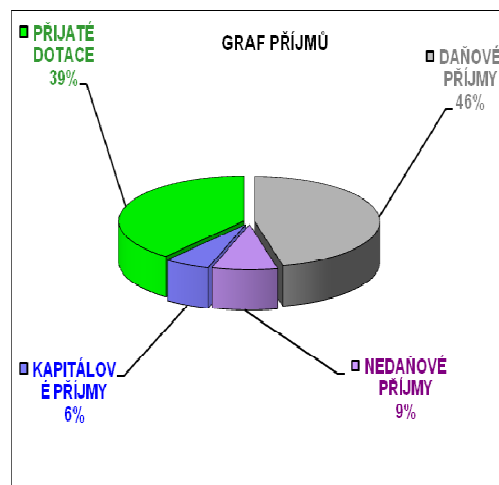

Zdroj: Interní materiál, Městský úřad Králíky

Příloha č. 3 – Grafy čerpání ze státního rozpočtu za rok 2005 v tis. Kč

PŘÍJMY

1-DAŇOVÉ PŘÍJMY		37 631,70
2-NEDAŇOVÉ PŘÍJMY		6 862,50
3-KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY		4 760,00
4-PŘIJATÉ DOTACE		31 880,50
PŘÍJMY CELKEM		81 134,70

VÝDAJE

5-MZDOVÉ VÝDAJE		13 465,00
5-PŘÍSPĚVKY PO		8 116,30
5-BĚŽNÉ PROVOZNÍ VÝDAJE		39 200,90
5-OPRAVY A UDRŽOVÁNÍ		7 541,00
6-KAPITÁLOVÉ VÝDAJE		9 835,50
VÝDAJE CELKEM		78 158,70

